

**POČTY DĚTÍ
SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI
POTŘEBAMI
V ZÁKLADNÍM ŠKOLSTVÍ
V ČR 2014**

Lenka Felcmanová – editace
Jan Klusáček, Daniel Hrstka

SYSTÉMOVÁ PODPORA
INKLUZIVNÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

POČTY DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI V ZÁKLADNÍM ŠKOLSTVÍ V ČR 2014

ANALÝZA DOSTUPNÝCH STATISTICKÝCH DAT
DATA ZE SBĚRU DAT DO ŠKOLSKÉ MATRIKY,
KTERÝ PROBĚHL V ZÁŘÍ 2014

Lenka Felcmanová – editace

Jan Klusáček

Daniel Hrstka

SYSTÉMOVÁ PODPORA
INKLUZIVNÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

Partneři projektu:

Recenzenti:

Mgr. et Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.

Ing. Markéta Nešporová

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Publikace vznikla díky projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR CZ.1.07/1.2.00/43.0003. Tento projekt je spolufinancován ESF a státním rozpočtem ČR.

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

POČTY DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI V ZÁKLADNÍM ŠKOLSTVÍ V ČR
ANALÝZA DOSTUPNÝCH STATISTICKÝCH DAT
DATA ZE SBĚRU DAT DO ŠKOLSKÉ MATRIKY, KTERÝ PROBĚHL V ZÁŘÍ 2014

1. vydání

© Lenka Felcmanová, Jan Klusáček, Daniel Hrstka, 2015

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2015

ISBN 978-80-244-4737-7

OBSAH

ÚVOD A CÍLE ANALÝZY	5
METODIKA A ZDROJE DAT.	6
1 DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A ZNEVÝHODNĚNÍM	7
1.1 Děti se zdravotním postižením	8
1.1.1 Počty dětí se zdravotním postižením	8
1.1.2 Opatření uplatňovaná ve vzdělávání dětí se zdravotním postižením	18
1.1.3 Počty dětí se zdravotním postižením podle velikosti školy, ve které se vzdělávají	22
1.1.4 Počty škol podle procentuálního podílu dětí se zdravotním postižením	28
1.2 Počet dětí se zdravotním znevýhodněním	29
2 DĚTI SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM	35
2.1 Kraje ČR z hlediska sociální potřeby	37
2.1.1 Nezaměstnanost	37
2.1.2 Příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi	38
2.1.3 Sociální vyloučení	39
2.1.4 Sociální potřeba krajů – shrnutí	40
2.2 Sociálně znevýhodněné děti v systému sociálněprávní ochrany dětí – děti traumatizované a vážně zanedbávané	40
2.2.1 Děti traumatizované v důsledku týrání, domácího násilí či odebrání z rodiny	41
2.2.2 Děti vážně zanedbávané	43
2.3 Děti znevýhodněné v důsledku socioekonomického statusu rodiny.	46
2.4 Děti sociálně znevýhodněné ve vzdělávání nízkým nejvyšším dosaženým vzděláním rodičů	53
2.5 Děti znevýhodněné ve vzdělávání sociokulturní odlišností	57
2.5.1 Počty dětí s jiným než českým státním občanstvím	57
2.5.2 Mezinárodní ochrana – děti se statutem azylanta či žadatele o azyl	60
2.6 Děti se sociálním znevýhodněním podle školské matriky	60
LITERATURA A ZDROJE	65

ÚVOD A CÍLE ANALÝZY

V projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání vznikla série materiálů k podpoře pedagogů i asistentů pedagoga při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dokumenty jsou koncipovány tak, aby byly plně v souladu s novelou školského zákona, jejíž účinnost je stanovena od 1. 9. 2016. Například *Katalog podpůrných opatření*, jeden z klíčových výstupů projektu představující soubor podpůrných opatření uspořádaných do logického, vnitřně koherentního a přesto diverzifikovaného modelu, byl přímo připraven pro implementaci v rámci nového systému.

K zajištění co největšího praktického dopadu těchto materiálů zpracoval realizační tým řadu analýz, studií a expertních odhadů, v rámci nichž byla shromážděna a interpretována data, která jsou pro uchopení celé problematiky nezbytná.

Nezbytným východiskem pro navržení funkčních nástrojů podpory škol i pro stanovení systémových doporučení je důkladné mapování současné situace ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Za tímto účelem jsme vytvořili zde předkládanou analýzu současného počtu dětí se SVP v základním školství. Analýza shrnuje dostupná data o počtech žáků se SVP, a to v rámci kategorií definovaných školským zákonem před platností novely.

Předkládá počty žáků dle jednotlivých typů zdravotního postižení a zároveň popisuje současnou nepřehlednou situaci v oblasti vzdělávání žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Přínosem zde prezentovaných dat je jejich uvedení do souvislosti s dalšími údaji, např. s velikostí škol, v nichž jsou žáci vzděláváni, nebo s rozložením počtu žáků se SVP v jednotlivých krajích.

Naměřené údaje tak přináší závažné informace o regionálních rozdílech v zastoupení žáků s jednotlivými druhy SVP či žáků se SVP jako celek. A vyvolávají řadu otázek na systematické zajištění diagnostiky SVP, které bude po účinnosti novely školského zákona základní podmínkou poskytování podpůrných opatření žákům.

Zásadní poznání přináší analýza v počtech žáků se sociálním znevýhodněním. Oficiální zdroj dat – školská matrika – se jeví v kontextu odhadovaného počtu těchto žáků v základním vzdělávání jako zdroj neúplný. Respektive tento zdroj uvádí ty údaje, které do systému uvedli ředitelé škol v rámci zahajovacích výkazů. Právě přechod na model podpůrných opatření bude nepochybně znamenat i vyšší požadavky na získání „statusu“ žáka se SVP – zde také z důvodu tzv. sociálního znevýhodnění.

Proto materiál přináší souhrnná data z jiných statistik, zejména z resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a doplňuje školská data např. o údaje ze systému sociálněprávní ochrany dětí. Na základě těchto dat pak byly vytvořeny kvalifikované odhady počtu žáků, kteří vyžadují podporu z důvodu sociálního znevýhodnění (více v materiálu projektu *Očekávané rozložení četnosti SVP podle stupňů podpůrných opatření*).

Analýza se omezuje pouze na oblast základního vzdělávání, které je z podstaty pro úspěch dětí v dalším vzdělávacím procesu klíčové. Jakkoli jsou shromážděná data a závěry podstatné, autoři jsou si vědomi toho, že analýza je prvním krokem, na nějž mají navazovat další studie, např. studie návazných stupňů vzdělávání.

METODIKA A ZDROJE DAT

Analýza je založena výhradně na statistické analýze dostupných kvantitativních dat. Vzhledem k povaze dat a cílům analýzy bylo z větší části prováděno pouze třídění prvního stupně v případě analýzy četností, v případě dětí se zdravotním postižením třídění druhého stupně pomocí kontingenčních tabulek. Jedinou výjimkou je analýza souvislosti podílu dětí se zdravotním znevýhodněním evidovaných ve školské matrice s daty o chronické nemocnosti, kde byla uplatněna metoda lineární regrese.

V případě dětí se **zdravotním postižením** vychází analýza z tzv. **školské matriky** – z dat, které každoročně zasílají všechny základní školy v ČR Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Nejedná se tedy o statistiky založené na výběrovém šetření, ale na oficiálních datech MŠMT o všech dětech v základním školství v ČR. Jedná se o údaje ze sběru dat, který proběhl **30. 9. 2014**. Autorský tým obdržel datový soubor s anonymizovanými daty o všech dětech se SVP v základním školství přímo od Odboru školské statistiky, analýz a informační strategie MŠMT.

V případě dětí se zdravotním znevýhodněním vychází analýza primárně ze školské matriky, pro srovnání bylo vycházeno taktéž z dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky o chronické nemocnosti.¹

V případě dětí se **sociálním znevýhodněním** bylo čerpáno z většího množství dat z různých zdrojů:

- z **výkazů o výkonu sociálněprávní ochrany dětí**, které jsou každoročně zasílané orgány sociálněprávní ochrany dětí Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV);²
- ze **Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí**;³
- z **Výběrového šetření Životní podmínky** každoročně prováděného Českým statistickým úřadem v rámci celoevropských šetření EU-SILC;⁴
- ze **statistik nezaměstnanosti** zveřejňovaných na integrovaném portálu MPSV;
- z **dalších zdrojů dat**, které jsou uvedeny v konkrétních podkapitolách.⁵

¹ ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY. *Činnost zdravotnických zařízení ve vybraných oborech léčebně preventivní péče* [online]. Praha: ÚZIS ČR, 2013 [cit. 2015-03-18]. ISBN 978-80-7472-063-5. Dostupné z: www.uzis.cz/system/files/cinzdrz2012.pdf

² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Roční výkazy o výkonu sociálně-právní ochrany dětí za rok 2013 v jednotlivých krajích ČR*. Není veřejně přístupné. Vyžádáno od MPSV

³ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013*. Praha, 2014. ISBN 978-80-7421-075-4. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19296/MPSV_rocenka2013_061114.pdf

⁴ PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, d) Charakteristiky bydlení a vybavenost domácnosti (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/\\$File/160021146d.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/$File/160021146d.xls)

PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, e) Subjektivní názory (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/\\$File/160021146e.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/$File/160021146e.xls)

⁵ PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH OSOB OD ROKU 2005. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady/podil_nezamestnanych_osob_od_roku_2005.xlsx

---

DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A ZNEVÝHODNĚNÍM

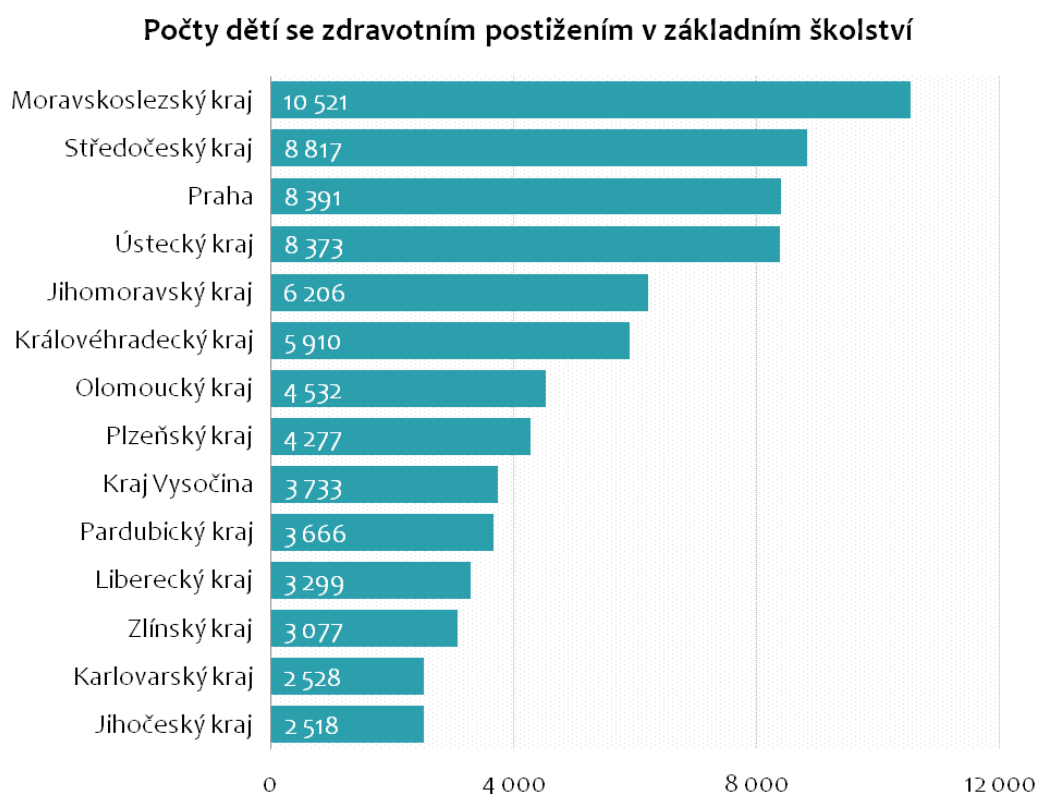

1.1 DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Na následujících stranách shrnujeme informace o počtech dětí se zdravotním postižením, diagnostikovaným pro školské účely v základním školství v ČR. Kromě samotných počtů dětí uvádíme i počty dětí podle uplatňovaných opatření ve vzdělávání, velikosti školy, ve které se vzdělávají, a počty škol podle toho, jak velký podíl z jejich žáků představují děti se zdravotním postižením.

1.1.1 POČTY DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

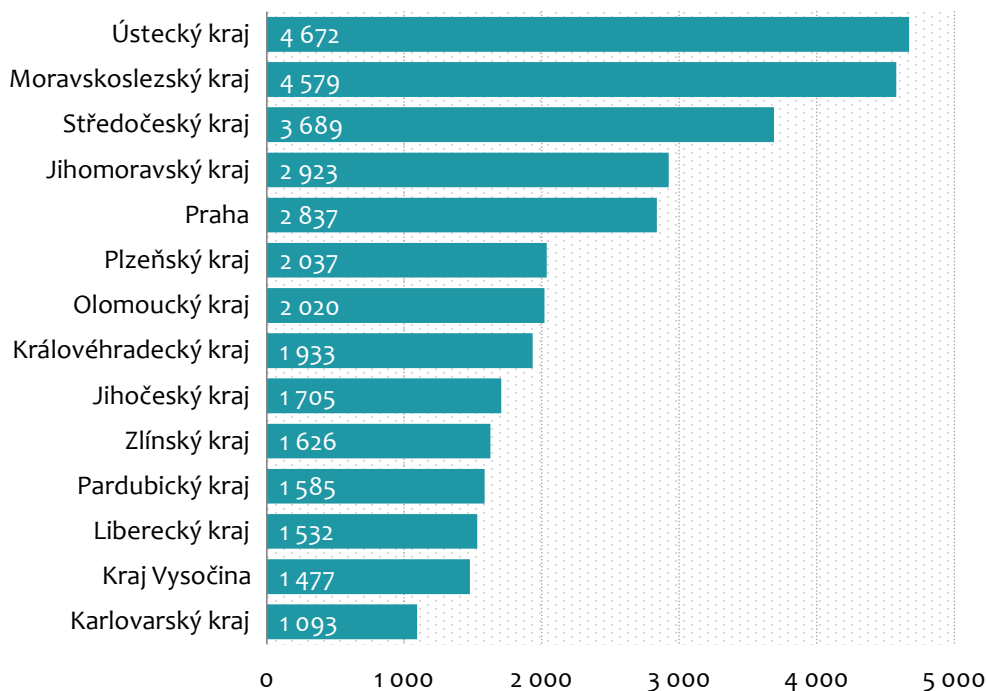
V krajích České republiky se celkem vzdělávalo v základním školství **75 848** dětí se zdravotním postižením v následujících počtech:

Počty dětí s nějakým druhem zdravotního postižení v krajích ČR, když nebudeme započítávat vývojové poruchy učení a chování⁶, jsou následující:

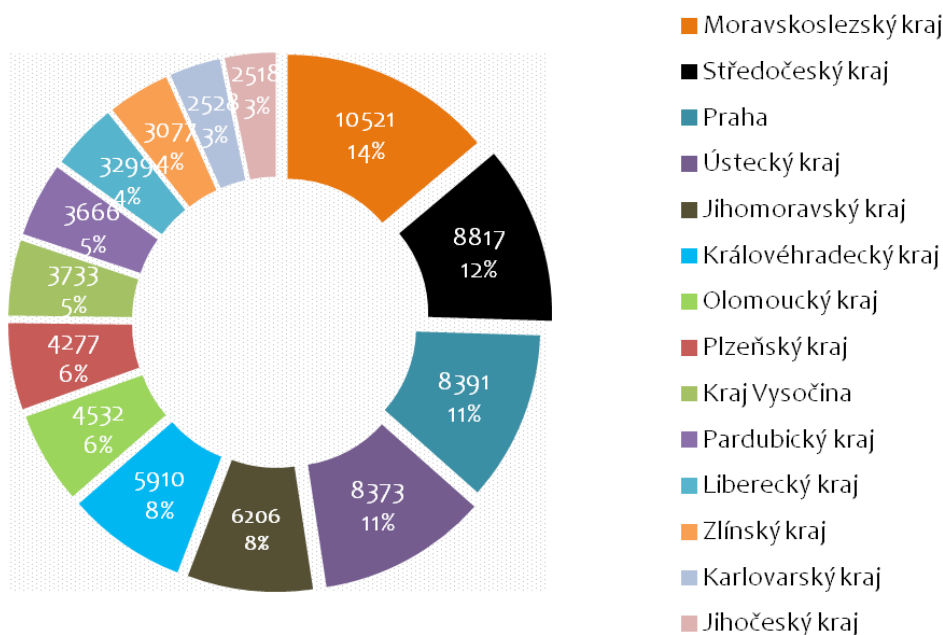
⁶ Vývojové poruchy učení a chování jsou za zdravotní postižení považovány pouze školskou legislativou (§ 16 odst 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Počet dětí s diagnostikovaným postižením v krajích ČR, bez poruch učení a chování

Následující graf zachycuje, kolik procent z necelých 76 tisíc dětí se zdravotním postižením bylo vzděláváno v jednotlivých krajích ČR. Je zajímavé, že nejvíce dětí se zdravotním postižením nebylo v největším kraji ČR z hlediska celkového počtu dětí v základním školství – ve Středočeském kraji –, ale v kraji Moravskoslezském.

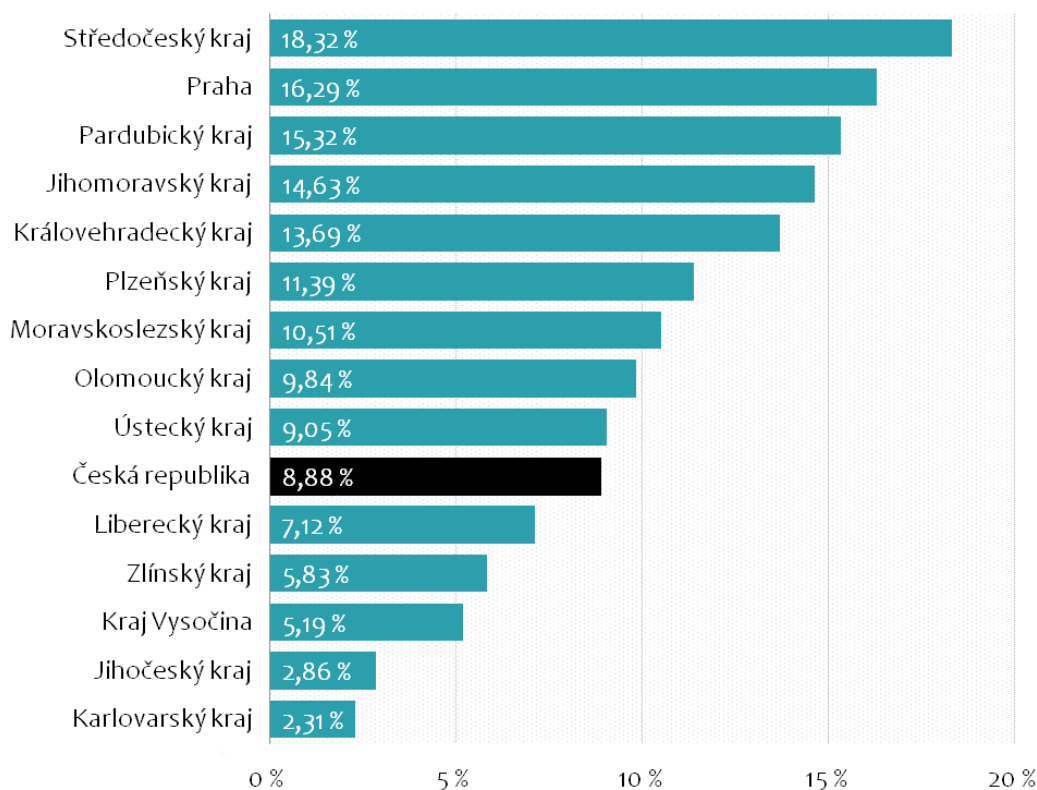
Podíl krajů ČR na celkovém počtu dětí se zdravotním postižením

Významný je i podíl dětí se zdravotním postižením na celkovém počtu dětí v základním školství v krajích. V základním školství v ČR je celkem vzděláváno 854 137 dětí v následujících počtech v jednotlivých krajích:

Vzhledem k tomu, že výskyt zdravotního postižení by měl být ve všech krajích ČR obdobný, měl by být obdobný i podíl dětí se zdravotním postižením v základních školách. Jak je vidět z následujícího grafu, podíl dětí se zdravotním postižením se v řadě krajů shodně pohybuje kolem devíti procent, avšak existuje několik krajů, které z průměru významně vybočují. V Jihočeském kraji je skoro dvakrát nižší podíl dětí se zdravotním postižením než v základním školství v ČR a dokonce téměř třikrát nižší než v Královeshradecském kraji, který naopak spolu s Ústeckým krajem vybočuje výrazně vyšším podílem dětí se zdravotním postižením, než je běžné v ostatních krajích ČR.

Podíl dětí se zdravotním postižením na celkovém počtu dětí v základním školství v kraji

Rozdíly mezi kraji ČR v podílu dětí se zdravotním postižením přetrvávají, i pokud nebudeme započítávat děti s poruchami učení a chování. Je však zajímavé, že pořadí krajů se v tomto případě poměrně výrazně promění. Zejména stojí za pozornost, že Královeshradecský kraj se po vyloučení dětí s vývojovými poruchami učení a chování nachází blízko národního průměru. Na předních místech jsou kraje s vysokým podílem dětí s lehkým mentálním postižením (LMP).

Z údajů uvedených v tabulce na str. 15 vyplývá, že nejvýrazněji se na rozdílech v počtech dětí se ZP v krajích podílejí rozdíly v počtech dětí s vývojovými poruchami učení a lehkým mentálním postižením. Pro krajské rozdíly v podílu dětí s LMP již existují různá vysvětlení, například že vyšší podíl dětí s LMP je v krajích s vyšším podílem romské populace, s vyšším podílem obyvatel sociálně vyloučených lokalit, nebo dokonce s vyšší kapacitou speciálních škol.⁷

Zřejmě existují významné rozdíly v diagnostice zdravotního postižení mezi jednotlivými kraji ČR. Vystávají pochybnosti o tom, do jaké míry je možné vycházet z dat o počtech dětí se zdravotním postižením ze školské matrice. V některých krajích (např. v Jihočeském, ale i Zlínském) jsou pravděpodobně skutečné počty dětí se zdravotním postižením vyšší, než uvádí školská matrice. V Králověhradeckém, Ústeckém a v některých dalších krajích bude naopak skutečný počet dětí se ZP pravděpodobně nižší, než uvádí školská matrice.

JAK ČASTO JSOU DIAGNOSTIKOVÁNY JEDNOTLIVÉ DRUHY ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ?

Níže uvádíme, jak často byly diagnostikovány jednotlivé druhy zdravotního postižení.⁸ V grafech uvádíme počty dětí za celou ČR, počty dětí v jednotlivých krajích jsou uvedeny v tabulkách na stranách 15 až 17. Zdaleka nejčastěji diagnostikovaným postižením byly vývojové poruchy učení, následované lehkým mentálním postižením, jak je vidět z následujícího grafu.

⁷ Viz např.: PEKÁRKOVÁ, Simona a kol. *Nemoc bezmocných: lehká mentální retardace: analýza inteligenčního testu SON-R*. [Praha: Člověk v tísni, 2010], 1 CD-ROM. ISBN 978-80-87456-05-7.

Také dostupné z: http://www.varianty.cz/download/pdf/analysis_8.pdf

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Zpráva z kontrolní činnosti v bývalých zvláštních školách* [online]. 2010 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/6e4232be-1c17-4ff8-ac72-763a23569109>

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Tematická zpráva – postup transformace bývalých zvláštních škol ve školním roce 2011/2012* [online]. 2012 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/641ebe0e-36b3-4ba3-af8f-e5bf939040e2>

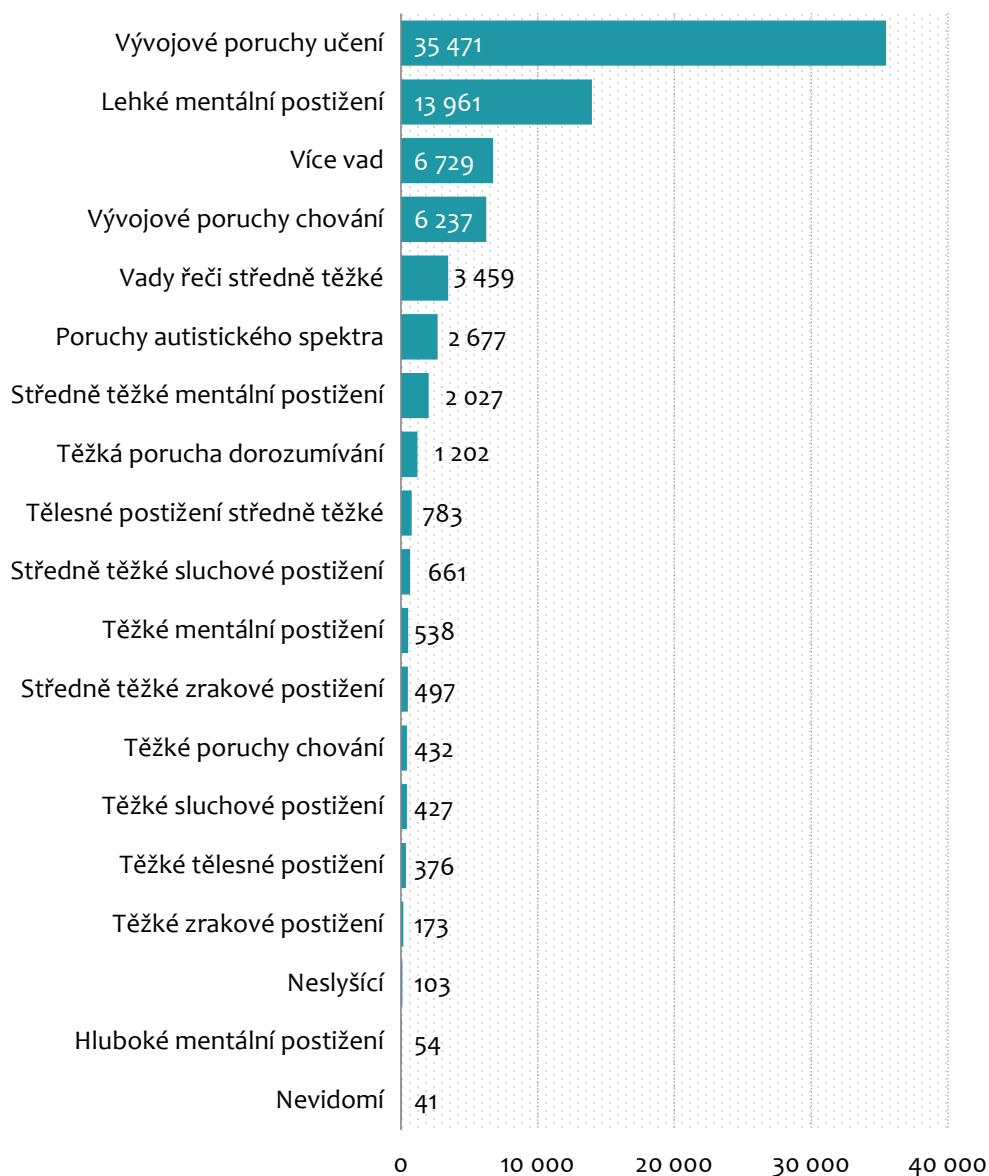
ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Tematická zpráva – Žáci vzdělávání podle RVP ZV – přílohy upravující vzdělávání žáků s LMP* [online]. 2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/9140af7c-eae6-425c-b097-c43938d885c4>

KLUSÁČEK, Jan. *Nálepkování dětí diagnózou mentální postižení v České republice*. Čosiv. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <https://www.dropbox.com/s/1ez153t8vw9zc8v/COSIV-analyza-mentalni-postizeni-data-2014.pdf?dl=0>

AMNESTY INTERNATIONAL. *Chce to více snahy: Etnická diskriminace romských dětí v českých školách* [online]. 2015 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/download/file/500>

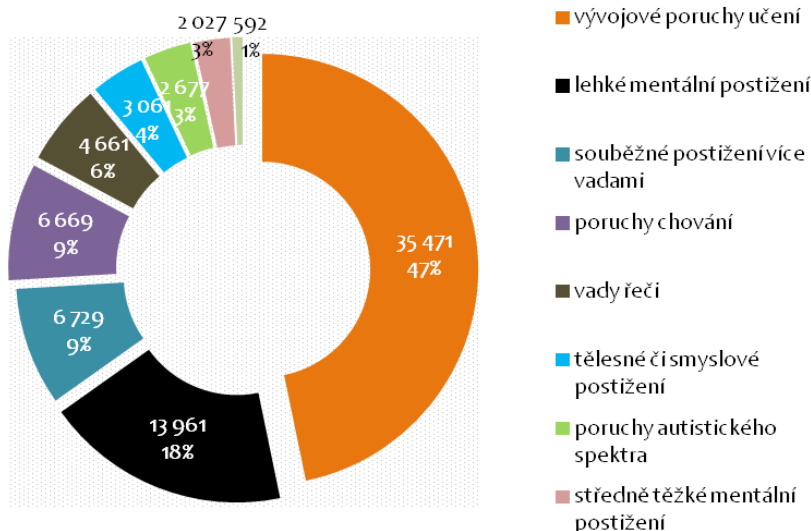
⁸ V případě sluchového, zrakového, tělesného postižení a vad řeči užíváme termín „postižení“ pro postižení vykázané ve školské matrice jako „středně těžké postižení“ (jelikož termín středně těžké postižení může být zavádějící vzhledem k tomu, že daná kategorie zahrnuje i lehké postižení). Počty dětí s více vadami vycházejí z počtu dětí, u nichž byl vyplácen příplatek k normativu pro žáky s těžkým zdravotním postižením, který školy čerpají na děti s více vadami. Ve školské matrice sice bývá uváděno první a druhé postižení, bylo by tedy možné mezi děti s více vadami počítat děti, které mají v matrice uvedeno i první i druhé postižení, ovšem druhé postižení nebývá uvedeno vždy. Skutečnost, že je vyplácen příplatek k normativu pro děti s více vadami, bereme jako nejspolehlivější zdroj informací o tom, že dané dítě má více vad.

Počty dětí s jednotlivými druhy diagnostikovaného postižení v základním školství v ČR

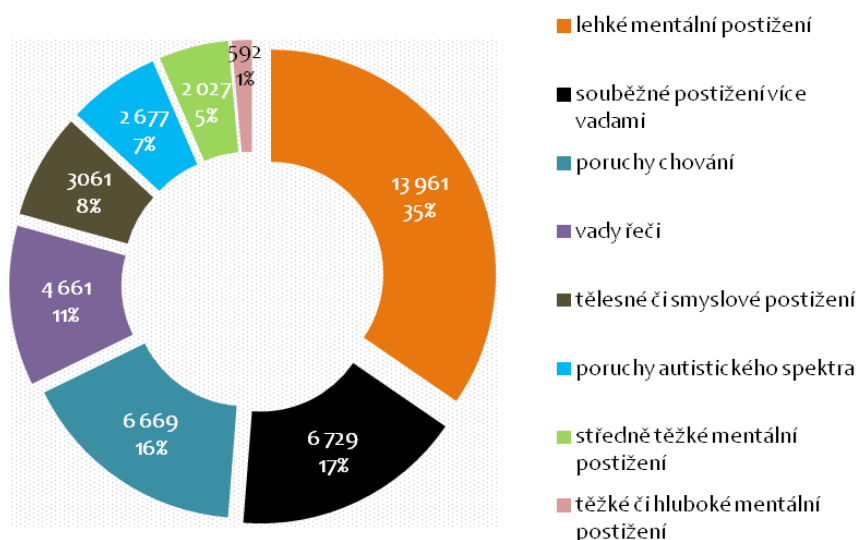
Jak je vidět z grafu, který zachycuje podíl dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení na celkovém počtu 76 tisíc dětí se zdravotním postižením, děti s vývojovou poruchou učení a lehkým mentálním postižením představují téměř dvě třetiny ze všech dětí se zdravotním postižením. Naopak děti s tělesným postižením a všemi druhy smyslového postižení tvoří pouze čtyři procenta z celku dětí se zdravotním postižením.

Podíl dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení na celkovém počtu dětí se ZP

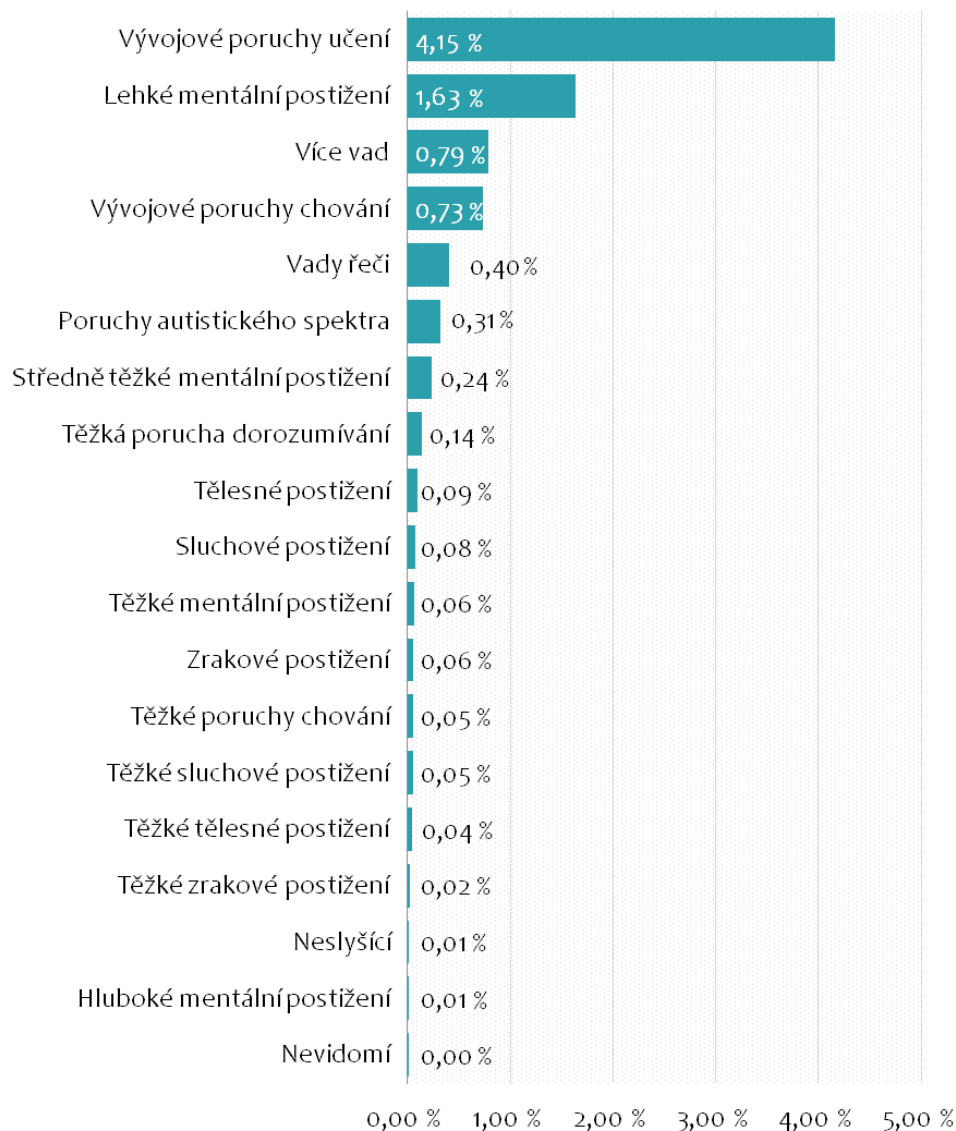
Pokud nebudeme za zdravotní postižení považovat vývojové poruchy učení a chování, bude podíl jednotlivých druhů zdravotního postižení vypadat následovně:

Podíl dětí s jednotlivými druhy ZP (bez vývojových poruch učení a chování) na celkovém počtu dětí se ZP

Pokud se podíváme na to, kolik procent ze všech dětí v základním školství v ČR tvoří děti se zdravotním postižením, zjistíme, že představují **8,9 %** ze všech dětí v základním školství. Více než jedno dítě ze sta má diagnostikované vývojové poruchy učení a lehké mentální postižení. Ostatní druhy postižení má diagnostikováno méně než jedno dítě ze sta, jak je vidět z následujícího grafu.

Procentuální výskyt dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení v základním školství ČR

Počty dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení v krajích ČR

		Kraj školy													
		Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	4762	3984	665	1765	1123	3444	1159	3634	1887	2040	2488	2035	1262	5223
	Vývojové poruchy chování	756	1116	131	462	299	612	208	233	188	181	708	453	184	706
	Těžké poruchy chování	36	28	17	13	13	37	8	110	6	35	87	24	5	13
	Tělesné postižení	78	79	45	23	23	58	54	25	23	30	101	34	68	142
	Těžké tělesné postižení	21	40	29	13	2	38	27	34	24	20	52	14	19	43
	Vady řeči	398	430	107	175	69	224	124	110	131	93	90	319	153	1036
	Těžká porucha dorozumívání	86	50	63	24	7	100	130	120	26	10	239	57	52	238
	Zrakové postižení	71	51	16	35	9	49	37	54	9	19	47	31	16	53
	Těžké zrakové postižení	31	13	17	6	8	11	2	11	5	8	20	10	16	15
	Nevidomí	10	0	0	3	1	3	5	2	0	2	4	2	5	4
	Sluchové postižení	55	37	45	126	17	56	37	22	22	24	50	45	59	66
	Těžké sluchové postižení	69	31	31	14	9	37	25	16	10	14	40	38	39	54
	Neslyšící	40	1	9	16	1	0	2	15	1	1	14	1	2	0
	Lehké mentální postižení	903	1568	753	908	546	2336	1018	826	616	632	1024	772	547	1512
	Středně těžké mentální postižení	98	210	144	123	44	357	91	166	78	103	138	92	128	255
	Těžké mentální postižení	34	29	25	20	11	114	1	29	25	30	64	24	34	98
	Hluboké mentální postižení	3	1	4	0	0	16	0	1	3	0	0	0	0	26
	Poruchy autistického spektra	360	238	101	166	35	138	81	226	101	113	360	101	106	551
	Více vad	580	911	316	385	311	743	290	276	511	378	680	480	382	486
Celkem	8391	8817	2518	4277	2528	8373	3299	5910	3666	3733	6206	4532	3077	10521	

Podíl dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení na všech dětech se zdravotním postižením v základním školství v kraji.

		Kraj školy													
		Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	56,8 %	45,2 %	26,4 %	41,3 %	44,4 %	41,1 %	35,1 %	61,5 %	51,5 %	54,6 %	40,1 %	44,9 %	41,0 %	49,6 %
	Vývojové poruchy chování	9,0 %	12,7 %	5,2 %	10,8 %	11,8 %	7,3 %	6,3 %	3,9 %	5,1 %	4,8 %	11,4 %	10,0 %	6,0 %	6,7 %
	Těžké poruchy chování	0,4 %	0,3 %	0,7 %	0,3 %	0,5 %	0,4 %	0,2 %	1,9 %	0,2 %	0,9 %	1,4 %	0,5 %	0,2 %	0,1 %
	Tělesné postižení	0,9 %	0,9 %	1,8 %	0,5 %	0,9 %	0,7 %	1,6 %	0,4 %	0,6 %	0,8 %	1,6 %	0,8 %	2,2 %	1,3 %
	Těžké tělesné postižení	0,3 %	0,5 %	1,2 %	0,3 %	0,1 %	0,5 %	0,8 %	0,6 %	0,7 %	0,5 %	0,8 %	0,3 %	0,6 %	0,4 %
	Vady řeči středně těžké	4,7 %	4,9 %	4,2 %	4,1 %	2,7 %	2,7 %	3,8 %	1,9 %	3,6 %	2,5 %	1,5 %	7,0 %	5,0 %	9,8 %
	Těžká porucha dorozumívání	1,0 %	0,6 %	2,5 %	0,6 %	0,3 %	1,2 %	3,9 %	2,0 %	0,7 %	0,3 %	3,9 %	1,3 %	1,7 %	2,3 %
	Zrakové postižení	0,8 %	0,6 %	0,6 %	0,8 %	0,4 %	0,6 %	1,1 %	0,9 %	0,2 %	0,5 %	0,8 %	0,7 %	0,5 %	0,5 %
	Těžké zrakové postižení	0,4 %	0,1 %	0,7 %	0,1 %	0,3 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,3 %	0,2 %	0,5 %	0,1 %
	Nevidomí	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %
	Sluchové postižení	0,7 %	0,4 %	1,8 %	2,9 %	0,7 %	0,7 %	1,1 %	0,4 %	0,6 %	0,6 %	0,8 %	1,0 %	1,9 %	0,6 %
	Těžké sluchové postižení	0,8 %	0,4 %	1,2 %	0,3 %	0,4 %	0,4 %	0,8 %	0,3 %	0,3 %	0,4 %	0,6 %	0,8 %	1,3 %	0,5 %
	Neslyšící	0,5 %	0,0 %	0,4 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %
	Lehké mentální postižení	10,8 %	17,8 %	29,9 %	21,2 %	21,6 %	27,9 %	30,9 %	14,0 %	16,8 %	16,9 %	16,5 %	17,0 %	17,8 %	14,4 %
	Středně těžké mentální postižení	1,2 %	2,4 %	5,7 %	2,9 %	1,7 %	4,3 %	2,8 %	2,8 %	2,1 %	2,8 %	2,2 %	2,0 %	4,2 %	2,4 %
	Těžké mentální postižení	0,4 %	0,3 %	1,0 %	0,5 %	0,4 %	1,4 %	0,0 %	0,5 %	0,7 %	0,8 %	1,0 %	0,5 %	1,1 %	0,9 %
	Hluboké mentální postižení	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
	Poruchy autistického spektra	4,3 %	2,7 %	4,0 %	3,9 %	1,4 %	1,6 %	2,5 %	3,8 %	2,8 %	3,0 %	5,8 %	2,2 %	3,4 %	5,2 %
	Více vad	6,9 %	10,3 %	12,5 %	9,0 %	12,3 %	8,9 %	8,8 %	4,7 %	13,9 %	10,1 %	11,0 %	10,6 %	12,4 %	4,6 %
Celkem		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,0 %	100,0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Podíl dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení v krajích na všech dětech v základním školství v kraji.

Podíl na celkovém počtu dětí v základním školství v kraji.		Kraj školy													
		Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	5,40 %	3,63 %	1,26 %	3,81 %	4,69 %	4,79 %	3,09 %	7,89 %	4,37 %	4,81 %	2,69 %	3,95 %	2,62 %	5,22 %
	Vývojové poruchy chování	0,86 %	1,02 %	0,25 %	1,00 %	1,25 %	0,85 %	0,55 %	0,51 %	0,44 %	0,43 %	0,77 %	0,88 %	0,38 %	0,71 %
	Těžké poruchy chování	0,04 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,05 %	0,05 %	0,02 %	0,24 %	0,01 %	0,08 %	0,09 %	0,05 %	0,01 %	0,01 %
	Tělesné postižení	0,09 %	0,07 %	0,09 %	0,05 %	0,10 %	0,08 %	0,14 %	0,05 %	0,05 %	0,07 %	0,11 %	0,07 %	0,14 %	0,14 %
	Těžké tělesné postižení	0,02 %	0,04 %	0,05 %	0,03 %	0,01 %	0,05 %	0,07 %	0,07 %	0,06 %	0,05 %	0,06 %	0,03 %	0,04 %	0,04 %
	Vady řeči středně těžké	0,45 %	0,39 %	0,20 %	0,38 %	0,29 %	0,31 %	0,33 %	0,24 %	0,30 %	0,22 %	0,10 %	0,62 %	0,32 %	1,04 %
	Těžká porucha dorozumívání	0,10 %	0,05 %	0,12 %	0,05 %	0,03 %	0,14 %	0,35 %	0,26 %	0,06 %	0,02 %	0,26 %	0,11 %	0,11 %	0,24 %
	Zrakové postižení	0,08 %	0,05 %	0,03 %	0,08 %	0,04 %	0,07 %	0,10 %	0,12 %	0,02 %	0,04 %	0,05 %	0,06 %	0,03 %	0,05 %
	Těžké zrakové postižení	0,04 %	0,01 %	0,03 %	0,01 %	0,03 %	0,02 %	0,01 %	0,02 %	0,01 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,03 %	0,01 %
	Nevidomí	0,01 %			0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,00 %		0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,00 %
	Sluchové postižení	0,06 %	0,03 %	0,09 %	0,27 %	0,07 %	0,08 %	0,10 %	0,05 %	0,05 %	0,06 %	0,05 %	0,09 %	0,12 %	0,07 %
	Těžké sluchové postižení	0,08 %	0,03 %	0,06 %	0,03 %	0,04 %	0,05 %	0,07 %	0,03 %	0,02 %	0,03 %	0,04 %	0,07 %	0,08 %	0,05 %
	Neslyšící	0,05 %	0,00 %	0,02 %	0,03 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,03 %	0,00 %	0,00 %	0,02 %	0,00 %	0,00 %	
	Lehké mentální postižení	1,02 %	1,43 %	1,43 %	1,96 %	2,28 %	3,25 %	2,71 %	1,79 %	1,43 %	1,49 %	1,11 %	1,50 %	1,14 %	1,51 %
	Středně těžké mentální postižení	0,11 %	0,19 %	0,27 %	0,27 %	0,18 %	0,50 %	0,24 %	0,36 %	0,18 %	0,24 %	0,15 %	0,18 %	0,27 %	0,25 %
	Těžké mentální postižení	0,04 %	0,03 %	0,05 %	0,04 %	0,05 %	0,16 %	0,00 %	0,06 %	0,06 %	0,07 %	0,07 %	0,05 %	0,07 %	0,10 %
	Hluboké mentální postižení	0,00 %	0,00 %	0,01 %			0,02 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %					0,03 %
	Poruchy autistického spektra	0,41 %	0,22 %	0,19 %	0,36 %	0,15 %	0,19 %	0,22 %	0,49 %	0,23 %	0,27 %	0,39 %	0,20 %	0,22 %	0,55 %
	Více vad	0,66 %	0,83 %	0,60 %	0,83 %	1,30 %	1,03 %	0,77 %	0,60 %	1,18 %	0,89 %	0,74 %	0,93 %	0,79 %	0,49 %
	Celkem	9,52 %	8,04 %	4,77 %	9,24 %	10,56 %	12,41 %	11,64 %	12,84 %	8,49 %	8,80 %	6,71 %	8,80 %	6,39 %	10,51 %

1.1.2 OPATŘENÍ UPLATŇOVANÁ VE VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V případě dětí se zdravotním postižením byla též provedena analýza toho, jaká opatření jsou uplatňována ve vzdělávání těchto dětí. Školská matrika eviduje přítomnost individuálního vzdělávacího plánu, zařazení do speciální třídy a výši normativu. Níže uvádíme počty dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení v každé z následujících šesti kombinací uplatňovaných opatření:

1. běžná třída, standardní financování, bez IVP;
2. běžná třída, standardní financování, IVP;
3. běžná třída, zvýšené financování (příplatek k normativu na zdravotní postižení);
4. speciální třída, standardní financování;
5. speciální třída, zvýšené financování (příplatek k normativu na zdravotní postižení);
6. speciální třída, zvýšené financování (zvýšený příplatek k normativu na žáky s více vadami).

		Stávající opatření ve vzdělávání						Celkem
		běžná třída, standardní financování, bez IVP	běžná třída, standardní financování, IVP	běžná třída, zvýšené financování	speciální třída, standardní financování	speciální třída, zvýšené financování	speciální třída, zvýšené financování – více vad	
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	7386	1880	22787	1046	2372	0	35471
	Vývojové poruchy chování	926	372	3830	426	683	0	6237
	Těžké poruchy chování	17	19	221	26	149	0	432
	Tělesné postižení	64	45	521	80	73	0	783
	Těžké tělesné postižení	11	12	282	23	48	0	376
	Vady řeči	184	129	1696	516	934	0	3459
	Těžká porucha dorozumívání	7	14	327	118	736	0	1202
	Zrakové postižení	29	22	300	60	86	0	497
	Těžké zrakové postižení	4	5	122	14	28	0	173
	Nevidomí	1	0	17	8	15	0	41
	Sluchové postižení	44	23	360	128	106	0	661
	Těžké sluchové postižení	11	15	186	51	164	0	427
	Neslyšící	0	0	11	48	44	0	103
	Lehké mentální postižení	107	97	1222	5928	6607	0	13961
	Středně těžké mentální postižení	5	6	83	727	1206	0	2027
	Těžké mentální postižení	0	0	3	193	342	0	538
	Hluboké mentální postižení	0	0	0	23	31	0	54
	Poruchy autistického spektra	41	66	1510	299	761	0	2677
	Více vad	0	0	793	0	0	5936	6729
Celkem		8837	2705	34271	9714	14385	5936	75848

V následující tabulce uvádíme procentuální podíl dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení na celku dětí, v jejichž případě je uplatňována daná kombinace opatření. Například děti s vývojovými poruchami učení tvoří 84 procent z dětí, které jsou v běžné třídě se standardním financováním, bez IVP.

		Stávající opatření ve vzdělávání						Celkem
		běžná třída, standardní financování, bez IVP	běžná třída, standardní financování, IVP	běžná třída, zvýšené financování	speciální třída, standardní financování	speciální třída, zvýšené financování	speciální třída, zvýšené financování – více vad	
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	83,6 %	69,5 %	66,5 %	10,8 %	16,5 %		46,8 %
	Vývojové poruchy chování	10,5 %	13,8 %	11,2 %	4,4 %	4,7 %		8,2 %
	Těžké poruchy chování	0,2 %	0,7 %	0,6 %	0,3 %	1,0 %		0,6 %
	Tělesné postižení	0,7 %	1,7 %	1,5 %	0,8 %	0,5 %		1,0 %
	Těžké tělesné postižení	0,1 %	0,4 %	0,8 %	0,2 %	0,3 %		0,5 %
	Vady řeči	2,1 %	4,8 %	4,9 %	5,3 %	6,5 %		4,6 %
	Těžká porucha dorozumívání	0,1 %	0,5 %	1,0 %	1,2 %	5,1 %		1,6 %
	Zrakové postižení	0,3 %	0,8 %	0,9 %	0,6 %	0,6 %		0,7 %
	Těžké zrakové postižení	0,0 %	0,2 %	0,4 %	0,1 %	0,2 %		0,2 %
	Nevidomí	0,0 %		0,0 %	0,1 %	0,1 %		0,1 %
	Sluchové postižení	0,5 %	0,9 %	1,1 %	1,3 %	0,7 %		0,9 %
	Těžké sluchové postižení	0,1 %	0,6 %	0,5 %	0,5 %	1,1 %		0,6 %
	Neslyšící			0,0 %	0,5 %	0,3 %		0,1 %
	Lehké mentální postižení	1,2 %	3,6 %	3,6 %	61,0 %	45,9 %		18,4 %
	Středně těžké mentální postižení	0,1 %	,2 %	,2 %	7,5 %	8,4 %		2,7 %
	Těžké mentální postižení			0,0 %	2,0 %	2,4 %		0,7 %
	Hluboké mentální postižení				0,2 %	0,2 %		0,1 %
	Poruchy autistického spektra	0,5 %	2,4 %	4,4 %	3,1 %	5,3 %		3,5 %
Více vad			2,3 %			100,0 %	8,9 %	
Celkem		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

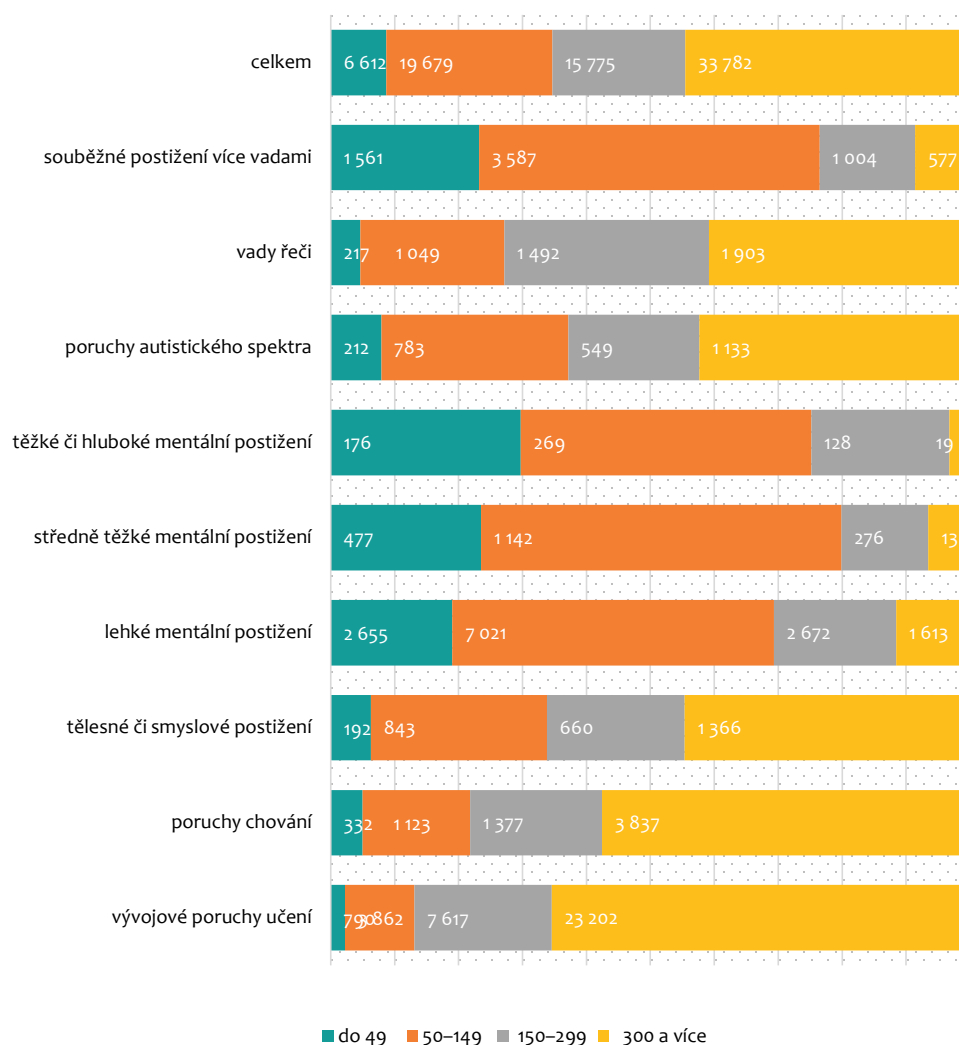
V následující tabulce uvádíme, u kolika procent dětí s určitým druhem zdravotního postižení je uplatňována jaká kombinace opatření. Např. v případě dětí s vývojovými poruchami učení je uplatňována kombinace běžná třída, standardní financování, bez IVP u 21 procent z nich.

		Stávající opatření ve vzdělávání						Celkem
		běžná třída, standardní financování, bez IVP	běžná třída, standardní financování, IVP	běžná třída, zvýšené financování	speciální třída, standardní financování	speciální třída, zvýšené financování	speciální třída, zvýšené financování – více vad	
Diagnostikované postižení	Vývojové poruchy učení	21,3 %	5,7 %	62,9 %	3,0 %	7,0 %		100,0 %
	Vývojové poruchy chování	16,7 %	6,5 %	58,9 %	6,2 %	11,6 %		100,0 %
	Těžké poruchy chování	6,1 %	1,2 %	52,5 %	1,7 %	38,6 %		100,0 %
	Tělesné postižení	8,0 %	4,8 %	66,8 %	10,5 %	9,9 %		100,0 %
	Těžké tělesné postižení	4,9 %	5,2 %	72,2 %	4,6 %	13,1 %		100,0 %
	Vady řeči	6,2 %	3,4 %	46,8 %	16,2 %	27,5 %		100,0 %
	Těžká porucha dorozumívání	,7 %	1,0 %	21,3 %	15,3 %	61,7 %		100,0 %
	Zrakové postižení	6,8 %	4,6 %	59,1 %	15,4 %	14,1 %		100,0 %
	Těžké zrakové postižení	2,7 %	4,1 %	65,1 %	8,2 %	19,9 %		100,0 %
	Nevidomí	2,4 %	2,4 %	46,3 %	17,1 %	31,7 %		100,0 %
	Sluchové postižení	7,8 %	3,3 %	53,5 %	20,1 %	15,3 %		100,0 %
	Těžké sluchové postižení	2,7 %	3,2 %	39,9 %	13,0 %	41,2 %		100,0 %
	Neslyšící	1,1 %	1,1 %	14,1 %	42,4 %	41,3 %		100,0 %
	Lehké mentální postižení	0,7 %	0,8 %	7,5 %	43,0 %	47,9 %		100,0 %
	Středně těžké mentální postižení	0,2 %	0,2 %	3,7 %	41,0 %	54,8 %		100,0 %
	Těžké mentální postižení			0,3 %	37,7 %	62,0 %		100,0 %
	Hluboké mentální postižení				45,6 %	54,4 %		100,0 %
	Poruchy autistického spektra	2,0 %	3,1 %	53,4 %	12,5 %	29,0 %		100,0 %
	Více vad			11,8 %			88,2 %	100,0 %
Celkem		12,1 %	3,8 %	43,1 %	13,7 %	19,6 %	7,8 %	100,0 %

1.1.3 POČTY DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM PODLE VELIKOSTI ŠKOLY, VE KTERÉ SE VZDĚLÁVAJÍ

Dále byla provedena analýza toho, jak velké jsou školy, kde jsou vzdělávány děti se zdravotním postižením. Následující graf zachycuje, kolik dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení je vzděláváno ve školách s příslušným počtem žáků.

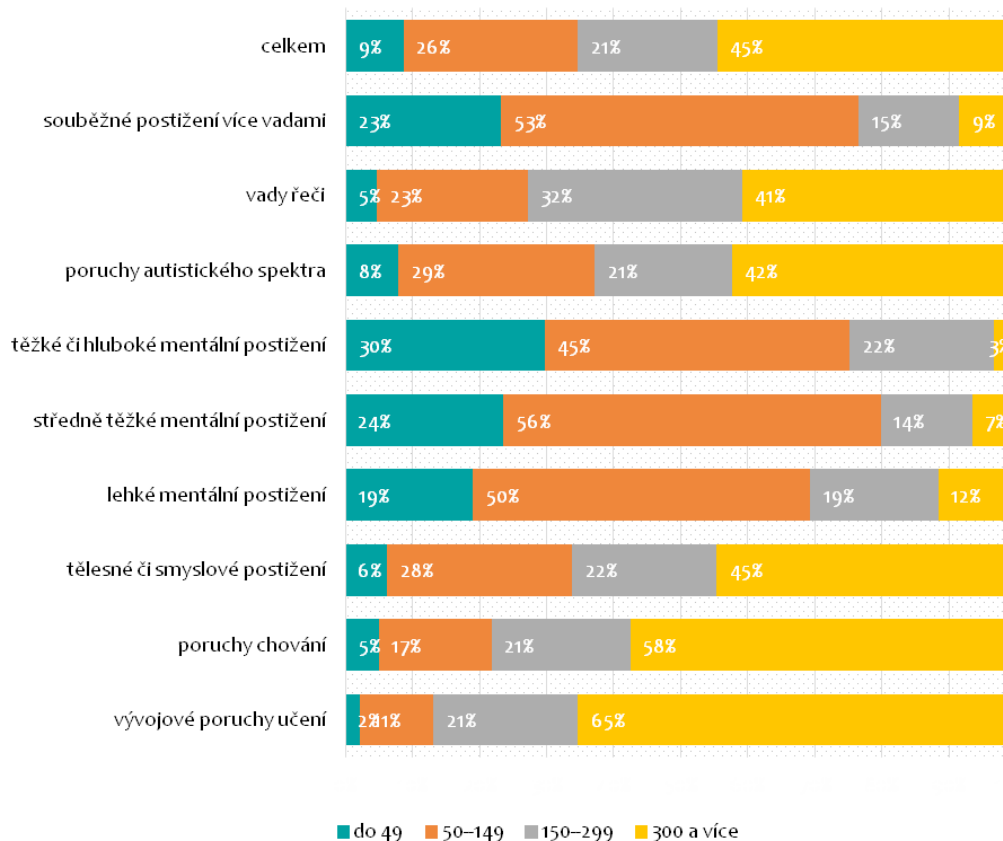
Jaká je velikost školy, kde se vzdělávají děti s diagnostikovaným zdravotním postižením?

Následující graf zachycuje, kolik procent dětí s jednotlivými druhy zdravotního postižení je vzděláváno ve školách s příslušným počtem žáků.

Jaká je velikost školy, kde se vzdělávají děti s jednotlivými druhy zdravotního postižení

Zjištění můžeme shrnout následovně:

Ve velkých školách s kapacitou nad 300 žáků se koncentrují zejména děti s vývojovými poruchami učení, vývojovými poruchami chování, tělesně či smyslově postižení a děti s poruchami autistického spektra a vadami řeči.

V malých školách s kapacitou do 50 žáků se nejvíce vyskytují děti s těžkým či hlubokým mentálním postižením, se středně těžkým mentálním postižením a s více vadami.

Ve školách, které mají 50 až 149 žáků, se nejvíce vyskytují děti se středně těžkým mentálním postižením, dále pak děti s lehkým mentálním postižením, více vadami a děti s těžkým či hlubokým mentálním postižením.

Ve školách s počtem žáků v rozmezí 150–299 jsou zastoupeny děti rovnoměrně napříč jednotlivými druhy zdravotního postižení.

Zajímavou otázkou je i to, jaká je velikost škol, kde jsou vzdělávány děti se zdravotním postižením v závislosti na tom, zda se jedná o běžnou školu nebo speciální školu a také to, jaká je velikost škol, kde jsou děti se zdravotním postižením vzdělávány v běžných třídách oproti školám, kde jsou vzdělávány ve speciálních třídách.

Níže předkládáme nejprve výsledky členěné podle typu školy (za **běžné školy považujeme školy, kde tvoří děti se zdravotním postižením méně než 50 % žáků školy, za speciální školy, kde tvoří více než 50 %**), následně podle typu třídy. Nejprve uvádíme absolutní počty dětí, následně procentuální podíly.

Jak je vidět z následující tabulky, v základním školství v ČR se vzdělávají tisíce dětí s tělesným či smyslovým postižením, lehkým mentálním postižením, poruchami autistického spektra i vadami řeči v relativně velkých běžných školách (nad 300 žáků).

Druh zdravotního postižení * Typ školy * Velikost školy

Typ školy		Velikost školy				Celkem
		do 49	50-149	150-299	300 a více	
běžná škola (do 50 % ZP)	vývojové poruchy učení	721	3 065	7 061	23 067	33 914
	vývojové poruchy chování	182	557	1 062	3 813	5 614
	tělesné či smyslové postižení	72	229	509	1 335	2 145
	lehké mentální postižení	164	532	876	1 323	2 895
	středně těžké mentální postižení	21	44	73	77	215
	těžké či hluboké mentální postižení	0	7	11	8	26
	poruchy autistického spektra	79	230	366	1 108	1 783
	vady řeči	131	318	469	1 892	2 810
	souběžné postižení více vadami	92	170	329	554	1 145
	Celkem	1 462	5 152	10 756	33 177	50 547
speciální škola (nad 50 % ZP)	vývojové poruchy učení	69	797	556	135	1 557
	vývojové poruchy chování	150	566	315	24	1 055
	tělesné či smyslové postižení	120	614	151	31	916
	lehké mentální postižení	2 491	6 489	1 796	290	11 066
	středně těžké mentální postižení	456	1 098	203	55	1 812
	těžké či hluboké mentální postižení	176	262	117	11	566
	poruchy autistického spektra	133	553	183	25	894
	vady řeči	86	731	1 023	11	1 851
	souběžné postižení více vadami	1 469	3 417	675	23	5 584
	Celkem	5 150	14 527	5 019	605	25 301

Z následující tabulky je zřejmé, že z dětí se zdravotním postižením vzdělávaných v běžných školách se dvě třetiny vzdělávají ve školách s více než 300 žáky – to platí zejména pro tělesné či smyslové postižení, vady řeči a poruchy autistického spektra.

Nepotvrdil se tedy předpoklad, že pokud se děti se zdravotním postižením vzdělávají v běžných školách, jsou to spíše malé školy.

Druh zdravotního postižení * Typ školy * Velikost školy

Typ školy		Velikost školy				Celkem
		do 49	50-149	150-299	300 a více	
běžná škola (do 50 % ZP)	vývojové poruchy učení	2,1 %	9,0 %	20,8 %	68,0 %	100,0 %
	vývojové poruchy chování	3,2 %	9,9 %	18,9 %	67,9 %	100,0 %
	tělesné či smyslové postižení	3,4 %	10,7 %	23,7 %	62,2 %	100,0 %
	lehké mentální postižení	5,7 %	18,4 %	30,3 %	45,7 %	100,0 %
	středně těžké mentální postižení	9,8 %	20,5 %	34,0 %	35,8 %	100,0 %
	těžké či hluboké mentální postižení		26,9 %	42,3 %	30,8 %	100,0 %
	poruchy autistického spektra	4,4 %	12,9 %	20,5 %	62,1 %	100,0 %
	vady řeči	4,7 %	11,3 %	16,7 %	67,3 %	100,0 %
	souběžné postižení více vadami	8,0 %	14,8 %	28,7 %	48,4 %	100,0 %
	Celkem	2,9 %	10,2 %	21,3 %	65,6 %	100,0 %
speciální škola (nad 50 % ZP)	vývojové poruchy učení	4,4 %	51,2 %	35,7 %	8,7 %	100,0 %
	vývojové poruchy chování	14,2 %	53,6 %	29,9 %	2,3 %	100,0 %
	tělesné či smyslové postižení	13,1 %	67,0 %	16,5 %	3,4 %	100,0 %
	lehké mentální postižení	22,5 %	58,6 %	16,2 %	2,6 %	100,0 %
	středně těžké mentální postižení	25,2 %	60,6 %	11,2 %	3,0 %	100,0 %
	těžké či hluboké mentální postižení	31,1 %	46,3 %	20,7 %	1,9 %	100,0 %
	poruchy autistického spektra	14,9 %	61,9 %	20,5 %	2,8 %	100,0 %
	vady řeči	4,6 %	39,5 %	55,3 %	0,6 %	100,0 %
	souběžné postižení více vadami	26,3 %	61,2 %	12,1 %	0,4 %	100,0 %
	Celkem	20,4 %	57,4 %	19,8 %	2,4 %	100,0 %

Z následující tabulky je vidět, že se řádově tisíce dětí se zdravotním postižením vzdělávají ve školách s více než 300 žáky v běžných třídách.

Neplatí předpoklad, že pokud se vzdělávají děti se zdravotním postižením ve velkých běžných školách, budou se spíše vzdělávat ve speciálních třídách.

Druh zdravotního postižení * Typ třídy * Velikost školy

Typ třídy		Velikost školy				Celkem
		do 49	50–149	150–299	300 a více	
běžná třída	vývojové poruchy učení	720	3 084	6 839	21 442	32 085
	vývojové poruchy chování	182	568	1 038	3 600	5 388
	tělesné či smyslové postižení	73	232	509	1 272	2 086
	lehké mentální postižení	143	374	454	457	1 428
	středně těžké mentální postižení	14	27	21	32	94
	těžké či hluboké mentální postižení	0	1	1	1	3
	poruchy autistického spektra	75	227	311	1 004	1 617
	vady řeči	130	332	447	1 448	2 357
	souběžné postižení více vadami	90	143	209	351	793
	Celkem	1 427	4 988	9 829	29 607	45 851
speciální třída	vývojové poruchy učení	70	778	778	1 760	3 386
	vývojové poruchy chování	150	555	339	237	1 281
	tělesné či smyslové postižení	119	611	151	94	975
	lehké mentální postižení	2 512	6 647	2 218	1 156	12 533
	středně těžké mentální postižení	463	1 115	255	100	1 933
	těžké či hluboké mentální postižení	176	268	127	18	589
	poruchy autistického spektra	137	556	238	129	1 060
	vady řeči	87	717	1 045	455	2 304
	souběžné postižení více vadami	1 471	3 444	795	226	5 936
	Celkem	5 185	14 691	5 946	4 175	29 997

Z následující tabulky je zřejmé, že z dětí se zdravotním postižením individuálně integrovaných v běžných třídách se dvě třetiny vzdělávají ve školách s 300 a více žáky.

Výsledek jiným způsobem potvrzuje to, co již bylo uvedeno výše: děti se zdravotním postižením rozhodně neintegrují pouze malé běžné školy (které se potýkají s nedostatkem žáků), ale integrují je i velké školy s 300 a více žáky.

Druh zdravotního postižení * Typ třídy * Velikost školy

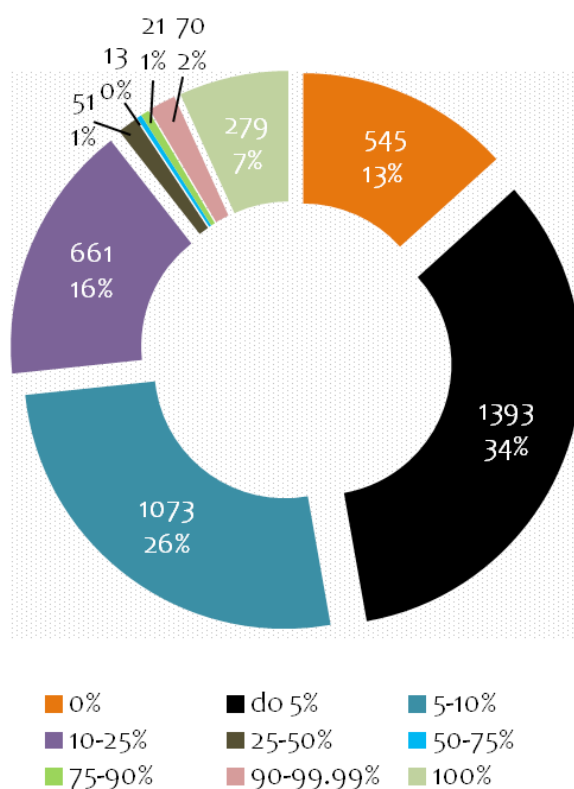
Typ třídy		Velikost školy				Celkem
		do 49	50–149	150–299	300 a více	
běžná třída	vývojové poruchy učení	2,2 %	9,6 %	21,3 %	66,8 %	100,0 %
	vývojové poruchy chování	3,4 %	10,5 %	19,3 %	66,8 %	100,0 %
	tělesné či smyslové postižení	3,5 %	11,1 %	24,4 %	61,0 %	100,0 %
	lehké mentální postižení	10,0 %	26,2 %	31,8 %	32,0 %	100,0 %
	středně těžké mentální postižení	14,9 %	28,7 %	22,3 %	34,0 %	100,0 %
	těžké či hluboké mentální postižení		33,3 %	33,3 %	33,3 %	100,0 %
	poruchy autistického spektra	4,6 %	14,0 %	19,2 %	62,1 %	100,0 %
	vady řeči	5,5 %	14,1 %	19,0 %	61,4 %	100,0 %
	souběžné postižení více vadami	11,3 %	18,0 %	26,4 %	44,3 %	100,0 %
	Celkem	3,1 %	10,9 %	21,4 %	64,6 %	100,0 %
speciální třída	vývojové poruchy učení	2,1 %	23,0 %	23,0 %	52,0 %	100,0 %
	vývojové poruchy chování	11,7 %	43,3 %	26,5 %	18,5 %	100,0 %
	tělesné či smyslové postižení	12,2 %	62,7 %	15,5 %	9,6 %	100,0 %
	lehké mentální postižení	20,0 %	53,0 %	17,7 %	9,2 %	100,0 %
	středně těžké mentální postižení	24,0 %	57,7 %	13,2 %	5,2 %	100,0 %
	těžké či hluboké mentální postižení	29,9 %	45,5 %	21,6 %	3,1 %	100,0 %
	poruchy autistického spektra	12,9 %	52,5 %	22,5 %	12,2 %	100,0 %
	vady řeči	3,8 %	31,1 %	45,4 %	19,7 %	100,0 %
	souběžné postižení více vadami	24,8 %	58,0 %	13,4 %	3,8 %	100,0 %
	Celkem	17,3 %	49,0 %	19,8 %	13,9 %	100,0 %

1.1.4 POČTY ŠKOL PODLE PROCENTUÁLNÍHO PODÍLU DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V neposlední řadě byla provedena analýza toho, kolik základních škol v České republice spadá do jaké kategorie z hlediska podílu dětí se zdravotním postižením na celkovém počtu žáků školy.

Jak je vidět z následujícího grafu, téměř 50 % všech škol v ČR navštěvuje do 5 procent dětí se zdravotním postižením a téměř 75 % všech škol navštěvuje do 10 procent dětí se zdravotním postižením. 7 % škol je specializováno pouze na děti se zdravotním postižením.

Počet škol v základním školství v ČR podle procentuálního podílu dětí se zdravotním postižením

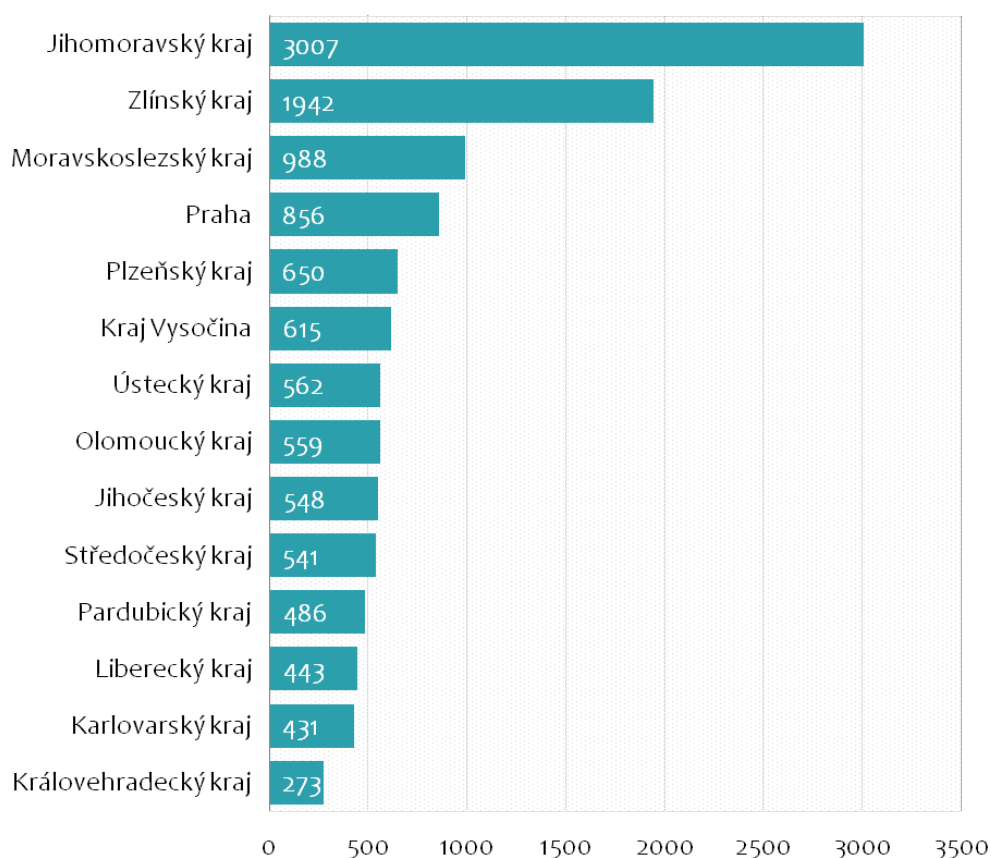

1.2 POČET DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

Kromě počtů dětí se zdravotním postižením školská matrika také eviduje počty dětí se zdravotním znevýhodněním (například v důsledku chronického onemocnění). Celkem bylo v základním školství ČR identifikováno 11 901 dětí jako zdravotně znevýhodněných. Z toho bylo identifikováno 9 974 dětí jako zdravotně znevýhodněných bez diagnostikovaného zdravotního postižení, v případě 1 640 dětí se jednalo o děti, které měly současně diagnostikované zdravotní postižení i znevýhodnění. Individuální vzdělávací plán z důvodu zdravotního znevýhodnění mělo vypracováno 1 743 dětí.

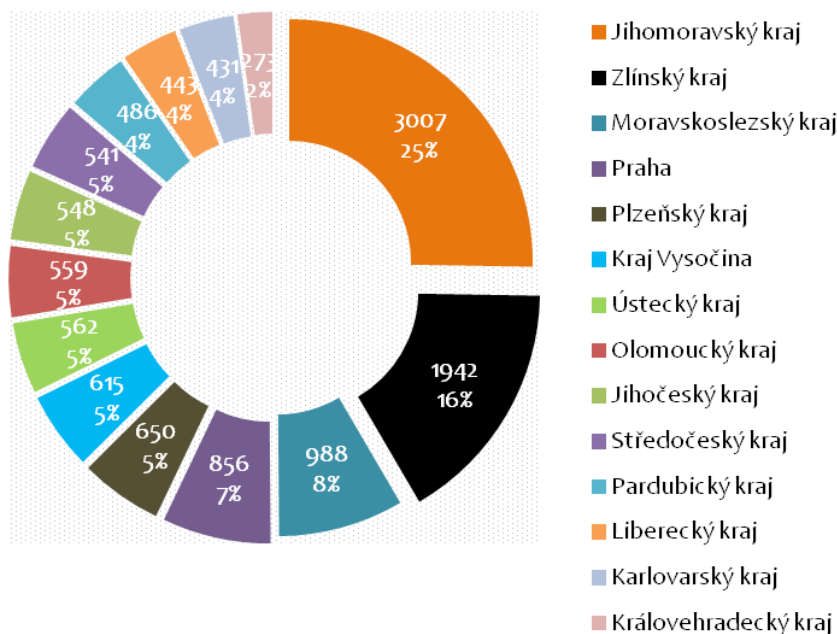
Počty dětí se zdravotním znevýhodněním (včetně dětí, které mají zároveň zdravotní postižení) v jednotlivých krajích ČR jsou vidět v následujícím grafu. Z grafu je zřejmé, že počty dětí se zdravotním znevýhodněním neodpovídají velikosti krajů. Například Zlínský kraj, kde byl druhý nejvyšší počet zdravotně znevýhodněných dětí, je jedním z nejmenších krajů v ČR z hlediska počtu dětí v základním školství.

Počet dětí se zdravotním znevýhodněním evidovaných ve školské matrice v krajích ČR

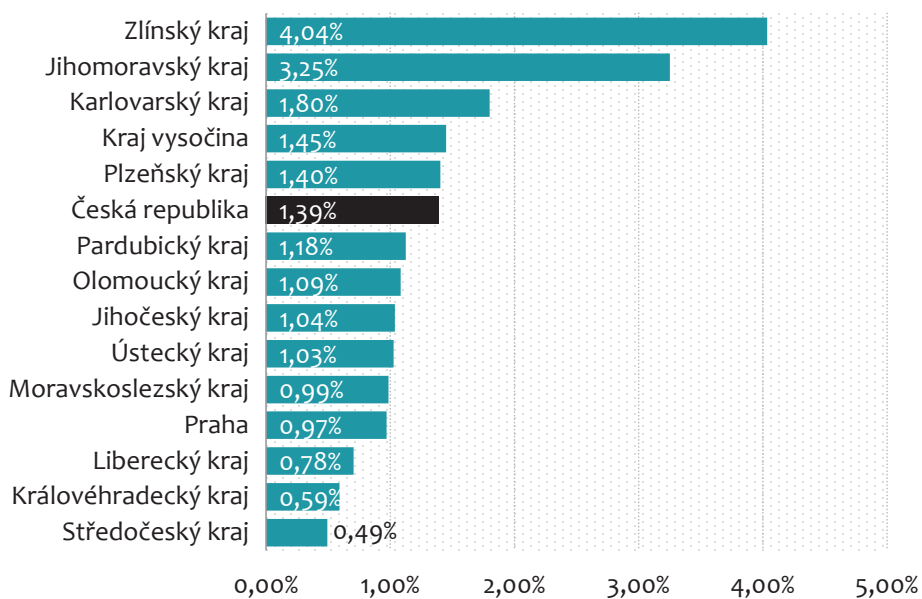
Následující graf zachycuje podíl jednotlivých krajů ČR na celkovém počtu dětí se zdravotním znevýhodněním v základním školství v ČR. Jak je vidět z grafu, v pouhých třech krajích byla více než polovina ze všech dětí identifikovaných jako zdravotně znevýhodněných.

Podíl dětí se zdravotním znevýhodněním v krajích na celkovém počtu dětí se zdravotním znevýhodněním

Mezi kraji ČR jsou velké rozdíly v podílu dětí se zdravotním znevýhodněním, jak je vidět z následujícího grafu.

Procentuální podíl dětí s diagnostikovaným zdravotním znevýhodněním z celkového počtu dětí v základním školství v kraji

Ukazuje se, že ve Zlínském kraji bylo identifikováno téměř třikrát více dětí se zdravotním znevýhodněním, než je průměr v ČR, a takřka osmkrát více než v Královéhradeckém a Středočeském kraji. Výrazně se od dalších krajů odlišuje i Jihomoravský kraj.

Podíl dětí se zdravotním znevýhodněním v základním školství by měl být ve všech krajích ČR obdobný. Pokud bychom někde mohli očekávat vyšší výskyt zdravotního znevýhodnění, bylo by to v krajích se špatným životním prostředím a vyšší nemocností jako jsou Moravskoslezský a Ústecký kraj (výskyt zdravotního znevýhodnění v těchto krajích je podle školské matriky nižší než v krajích s nižší nemocností).

Pokyny ke sběru dat v rámci školské matriky⁹ uvádějí:

„O evidenci zdravotního znevýhodnění rozhoduje ředitel školy na základě dokladu od lékaře nebo poradenského zařízení. Za zdravotní znevýhodnění se pro účely školského zákona považuje zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Jedná se tedy o méně závažná zdravotní omezení či potíže, která však i přesto vyžadují, aby byla ve vzdělávacím procesu daného dítěte, žáka nebo studenta zohledněna. Je ale nezbytné, aby se jednalo o omezení a potíže dlouhodobého charakteru vyžadující komplexnější zohlednění. (...) zdravotní znevýhodnění může být např. astma, epilepsie, alergie, snížená imunita, cukrovka apod.“

Na základě výše uvedeného jsme se tedy rozhodli provést srovnání počtů zdravotně znevýhodněných dětí vykázaných ve školské matrice s počty chronicky nemocných dětí, jak je eviduje zdravotnická statistika. Ne všechny chronicky nemocné děti jsou znevýhodněné ve vzdělávání, lze předpokládat, že počty zdravotně znevýhodněných dětí ve školství budou nižší než počty chronicky nemocných. Nicméně rozložení dětí se zdravotním znevýhodněním napříč kraji by mělo do jisté míry odpovídat chronické nemocnosti v krajích.

Ústav zdravotnických informací a statistiky uvádí ve své publikaci *Činnost zdravotnických zařízení ve vybraných oborech léčebně preventivní péče 2012*¹⁰ počty různých druhů dispenzarizovaných¹¹ onemocnění u dětí včetně výše uvedených onemocnění, které mohou být zdrojem zdravotního znevýhodnění ve vzdělávání, jako jsou např. astma, epilepsie, alergie, snížená imunita, cukrovka.

⁹ Aktuální informace pro jarní sběr dat ze školních matrik, podle stavu k 31. 3. 2015. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: https://matrika.uiv.cz/matrikas/HELPHY/ZmenyVeVerzi_MAT.pdf

¹⁰ ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY. *Činnost zdravotnických zařízení ve vybraných oborech léčebně preventivní péče* [online]. Praha: ÚZIS ČR, 2013 [cit. 2015-03-18]. ISBN 978-80-7472-063-5. Dostupné z: www.uzis.cz/system/files/cinzdrz2012.pdf, s. 36–37

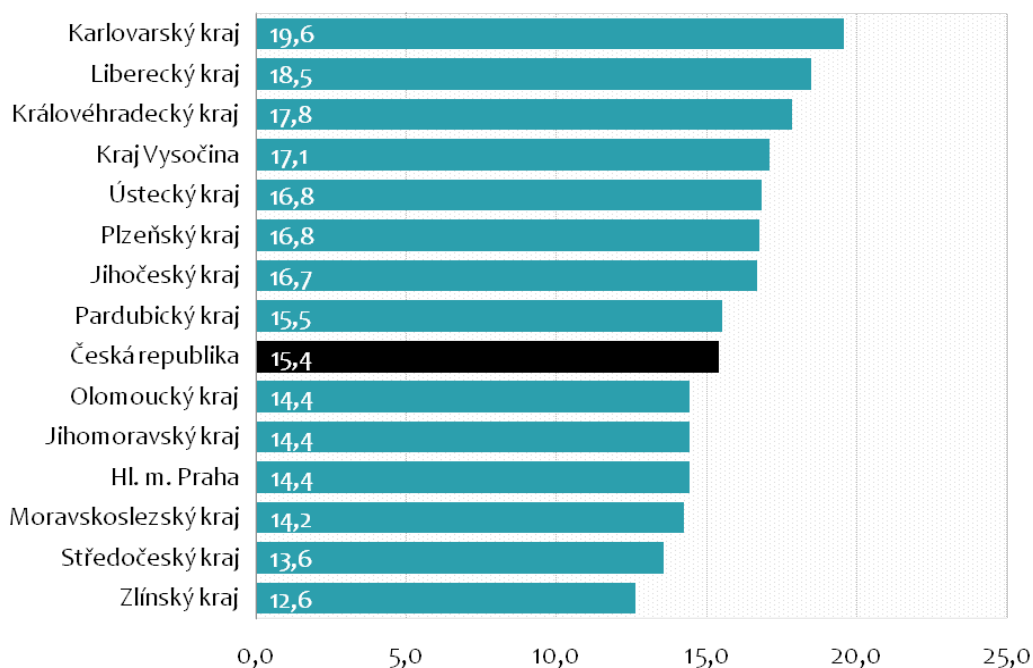
¹¹ „Dispenzarizace je aktivní sledování zdravotního stavu pacienta ohroženého nebo trpícího onemocněním, které v době zařazování do dispenzární péče nevyžaduje poskytování akutní zdravotní péče, ale z předpokládaného vývoje nemoci lze důvodně předpokládat takovou změnu zdravotního stavu, jejíž včasné zachycení může mít zásadní význam pro další léčbu a vývoj onemocnění a včasné zjištění nepříznivého vývoje zdravotního stavu pacienta. Podle zákona pojištěnce zařazuje do dispenzarizace dle odborných kritérií jeho registrující lékař, který odpovídá za účelnost a koordinaci dispenzární péče. Pojištěnec může být dispenzarizován pro jednu diagnózu pouze u jednoho ošetřujícího lékaře. Například těhotná žena je pro těhotenství dispenzarizována pouze u gynekologa.“ Zdroj: Co je to dispenzarizace? *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/co-je-to-dispenzarizace_3194_1295_1.html

Počty dispenzarizovaných výše uvedených onemocnění a dalších onemocnění, které mohou být zdrojem zdravotního znevýhodnění (např. novotvary), na 100 dětí ve věku do 15 let jsou uvedeny v následující tabulce.

Počet dispenzarizovaných vybraných onemocnění u dětí (u pediatriů) na 100 registrovaných pacientů										
	Celkem	Novotvary	Nemoci krve a krevetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	Poruchy týkající se mechanismu imunity	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	Diabetes mellitus	Obezita, hyperalimencie a její následky	Epilepsie	Nemoci oběhové soustavy	Astma
Hl. m. Praha	14,41	0,17	1,88	2,61	2,61	0,13	1,82	0,39	0,7	4,1
Středočeský kraj	13,55	0,24	1,22	2,75	2,75	0,13	1,75	0,46	0,84	3,41
Jihočeský kraj	16,66	0,23	1,6	3,33	3,33	0,12	2,4	0,6	0,57	4,48
Plzeňský kraj	16,75	0,16	1,76	3,52	3,52	0,15	2,3	0,54	0,84	3,96
Karlovarský kraj	19,56	0,22	1,62	4,03	4,03	0,13	2,85	0,6	0,52	5,56
Ústecký kraj	16,8	0,2	1,59	3,31	3,31	0,12	2,27	0,66	1,37	3,97
Liberecký kraj	18,45	0,13	1,03	4,11	4,11	0,12	2,43	0,59	0,88	5,05
Královéhradecký kraj	17,84	0,16	0,88	3,53	3,53	0,15	2,44	0,62	0,66	5,87
Pardubický kraj	15,52	0,16	0,58	3,37	3,37	0,13	2,11	0,57	0,72	4,51
Kraj Vysočina	17,08	0,29	1,43	3,15	3,15	0,15	2,26	0,51	0,72	5,42
Jihomoravský kraj	14,42	0,18	1,74	2,84	2,84	0,15	1,85	0,57	0,74	3,51
Olomoucký kraj	14,43	0,17	1,05	2,62	2,62	0,16	1,78	0,55	0,47	5,01
Zlínský kraj	12,62	0,22	1,05	2,66	2,66	0,14	1,62	0,55	0,88	2,84
Moravskoslezský kraj	14,22	0,12	0,88	2,63	2,63	0,13	1,85	0,54	0,74	4,7
Česká republika	15,35	0,19	1,34	3,03	3,03	0,13	2,03	0,54	0,78	4,28

Počty dispenzarizovaných onemocnění na 100 dětí do 15 let věku v jednotlivých krajích jsou uvedeny v následujícím grafu.

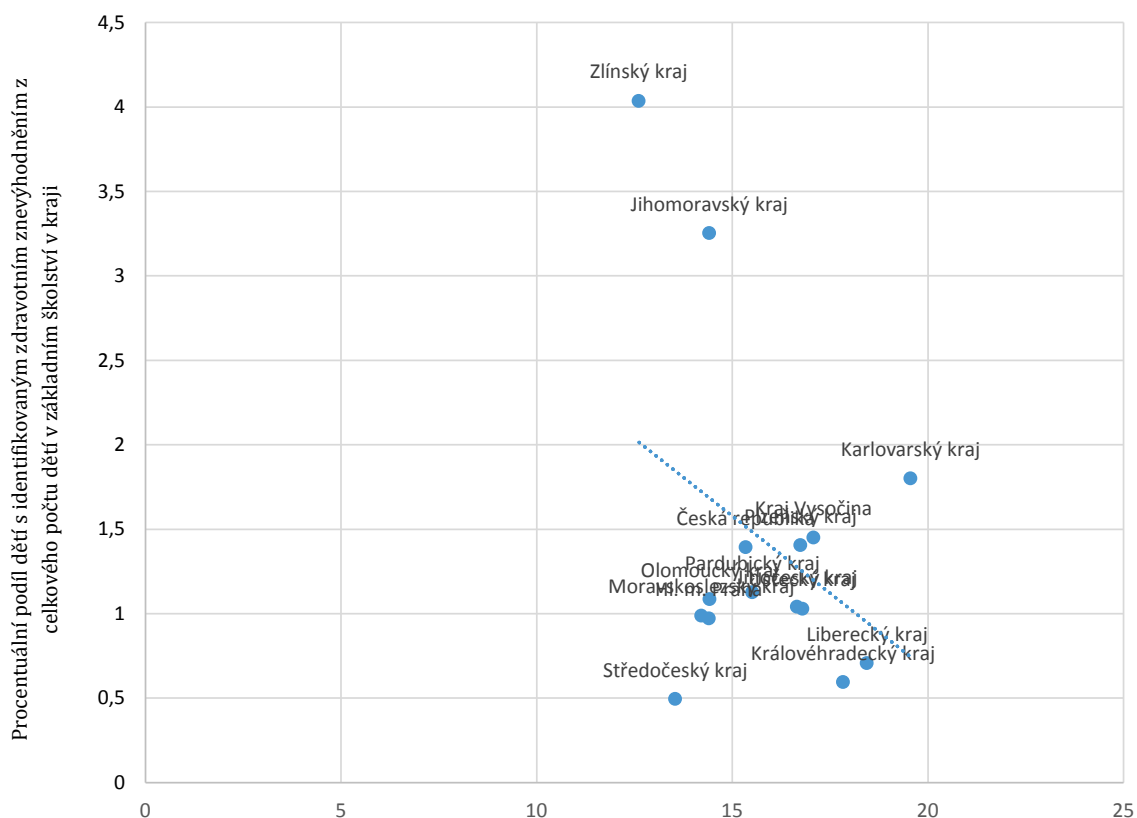
Počet dispenzarizovaných vybraných chronických onemocnění na 100 dětí do 15 let (ÚZIS 2012)

Jak je vidět z grafu, mezi kraji nejsou v případě dispenzarizovaných onemocnění evidovaných ve zdravotnické statistice zdaleka takové rozdíly jako v podílech dětí se zdravotním znevýhodněním evidovaných ve školské matrice. Velká část krajů se pohybuje kolem národního průměru. Je zřejmé, že výše popsané, velmi výrazné rozdíly v počtech zdravotně znevýhodněných dětí s vysokou pravděpodobností nevychází z rozdílů v nemocnosti mezi kraji, ale spíše z odlišné praxe v identifikaci zdravotního znevýhodnění ve školských poradenských zařízeních v jednotlivých krajích.

Provedli jsme i testování souvislosti mezi podílem dětí se zdravotním znevýhodněním a podílem dětí dispenzarizovaných z důvodu chronických onemocnění metodou lineární regrese. Ukázalo se, že mezi uvedenými podíly není vůbec žádná statistická souvislost (koeficient determinace byl 0,1099). Podíl dětí vykázaných jako zdravotně znevýhodněných byl dokonce vyšší v některých krajích s nižším podílem dispenzarizovaných dětí (Zlínský kraj). Vztah uvedených proměnných je zachycen v následujícím grafu.

Procentuální podíl dětí s identifikovaným zdravotním znevýhodněním z celkového počtu dětí v základním školství v kraji

Počet dispenzarizovaných vybraných onemocnění u dětí do 15 let (u pediatriů) na 100 registrovaných pacientů

Můžeme tedy shrnout, že provedená analýza dat o zdravotním znevýhodnění ze školské matricy a srovnání s dostupnými daty o chronické nemocnosti naznačuje, že mezi kraji ČR existují výrazné rozdíly v postupech identifikace zdravotního znevýhodnění. Z počtů zdravotně znevýhodněných dětí, jak jsou uváděny ve školské matrice, tedy bohužel rozhodně nelze vycházet jako z věrohodného podkladu o tom, jaké jsou skutečné počty zdravotně znevýhodněných dětí v základním školství v ČR.

DĚTI SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

V případě sociálně znevýhodněných dětí je situace, pokud jde o data, výrazně složitější než u dětí se zdravotním postižením, jejichž počty eviduje školská matrika. Počty sociálně znevýhodněných dětí sice školská matrika také eviduje, z těchto dat nicméně není možné vycházet jako ze spolehlivého údaje o počtu dětí se sociálním znevýhodněním v základním školství, jak bude zřejmé z analýz prezentovaných níže.

Avšak alespoň přibližnou představu o počtech různým způsobem sociálně znevýhodněných dětí v základním školství lze získat z jiných zdrojů statistických dat.

1. nejprve uvádíme informace o nezaměstnanosti, počtech příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a počtech obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách, aby čtenář získal informaci o sociální potřebnosti jednotlivých krajů ČR (pokud se dále v textu odkazujeme na sociální potřebnost či zranitelnost krajů, máme tím na mysli právě toto);
2. dále uvádíme
  - počty traumatizovaných a zanedbávaných dětí v systému sociálně-právní ochrany dětí, jak je uvádějí výkazy o výkonu sociálněprávní ochrany dětí;
  - odhad počtu socioekonomicky znevýhodněných dětí na základě údajů o výplatách dávek pomoci v hmotné nouzi a dalších šetření;
  - odhad počtu dětí sociálně znevýhodněných ve vzdělání nízkým nejvyšším dosaženým vzděláním rodičů;
  - odhad počtu sociokulturně znevýhodněných dětí na základě dat ze školské matriky o státním občanství dětí;
  - počty dětí identifikovaných jako sociálně znevýhodněné ve školské matrice.

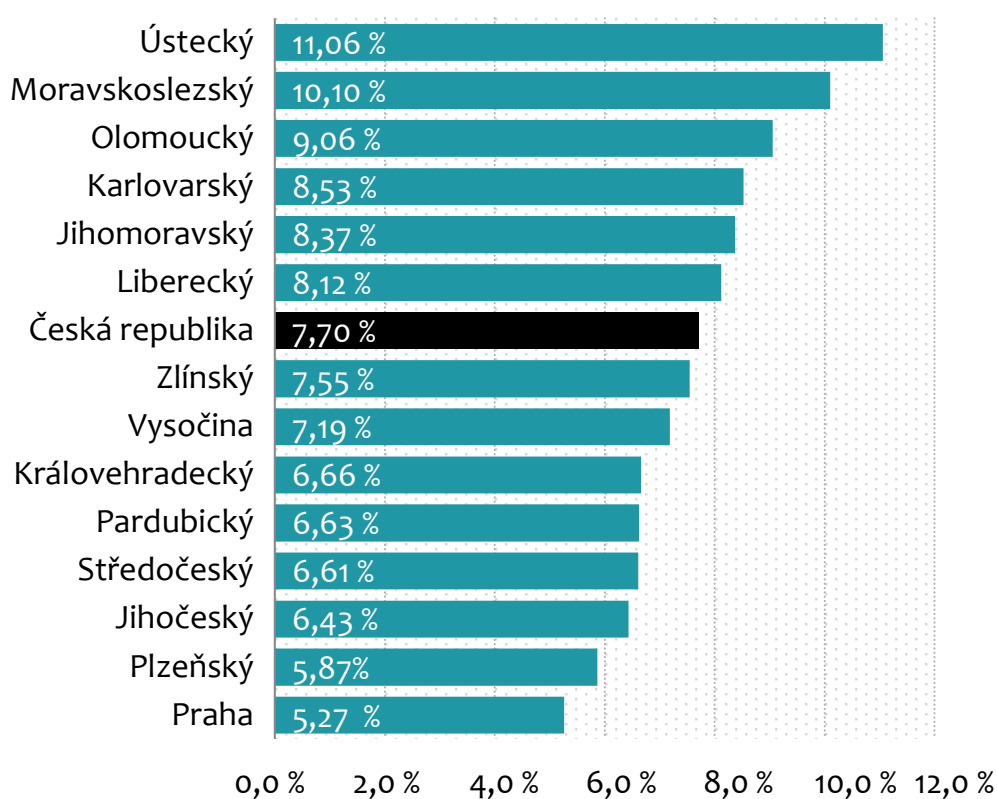
Je však třeba mít na paměti, že vzhledem k tomu, že řada dětí bude velmi pravděpodobně zároveň spadat do několika z výše uvedených kategorií sociálního znevýhodnění, není možné k dosažení odhadu celkového počtu dětí se sociálním znevýhodněním sečíst počty dětí v jednotlivých kategoriích soc. znevýhodnění (proto ani takový součet neprovádíme).

2.1 KRAJE ČR Z HLEDISKA SOCIÁLNÍ POTŘEBNOSTI

2.1.1 NEZAMĚSTNANOST

Vzhledem ke společenským i individuálním dopadům nezaměstnanosti¹² představuje podíl nezaměstnaných osob v krajích významný indikátor sociální potřebnosti krajů. Jak je vidět z následujícího grafu, který vychází z dat Úřadu práce¹³, nejvyšší podíl nezaměstnaných osob byl v Ústeckém kraji, následovali kraje Moravskoslezský, Olomoucký a Karlovarský.

Průměrný podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích v roce 2014

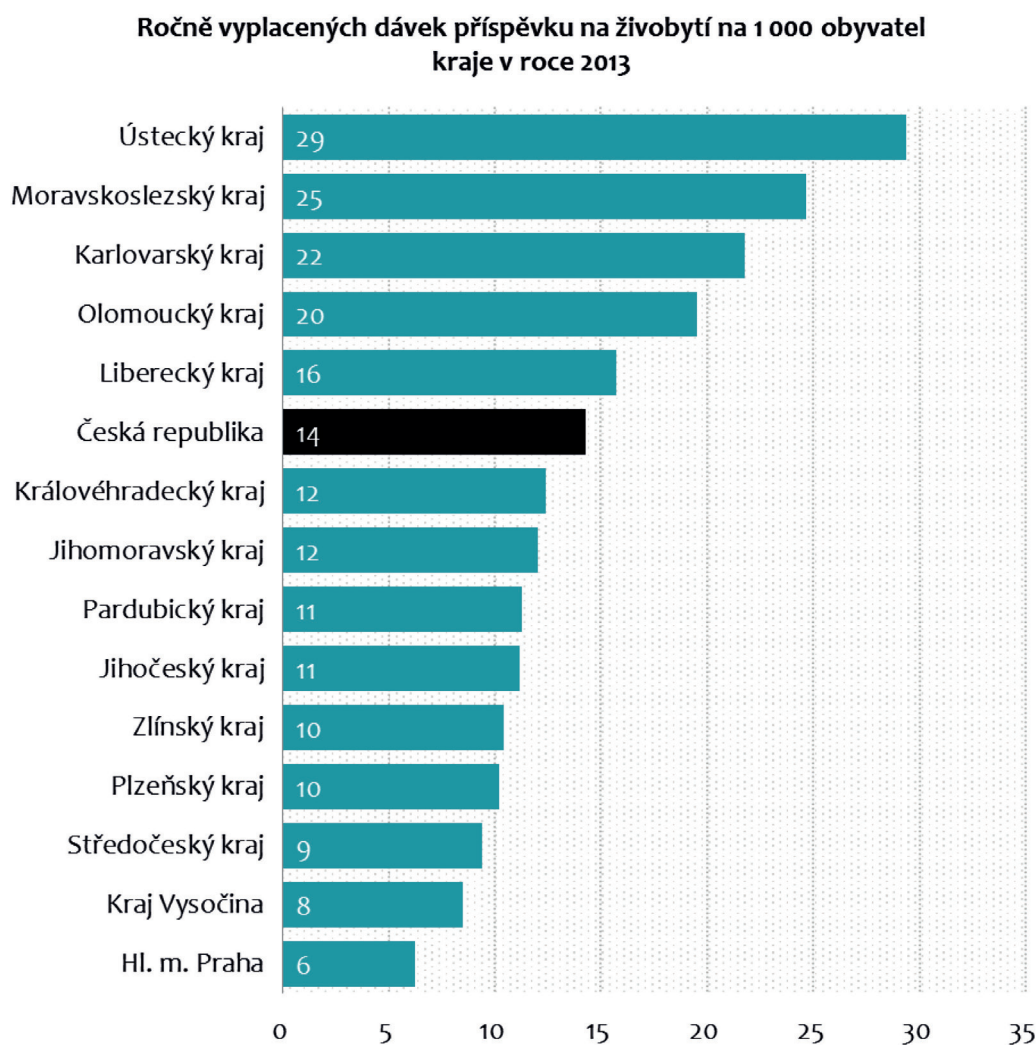

¹² Viz MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2. dopl. vyd. Praha: Slon – sociologické nakladatelství, 1998, 172 s. ISBN 80-85850-60-5.

¹³ *Integrovaný portál MPSV. Podíl nezaměstnaných osob od roku 2005*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady/podil_nezamestnanych_osob_od_roku_2005.xlsx

2.1.2 PŘÍJEMCI DÁVEK POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

Počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi na základě dat MPSV¹⁴, konkrétně příspěvku na živobytí, v jednotlivých krajích ČR v přepočtu na tisíc obyvatel kraje, kopírují podíly nezaměstnaných osob. Nejvíce příjemců bylo opět v Ústeckém kraji, následovaném Moravskoslezským, Karlovarským a Olomouckým krajem.

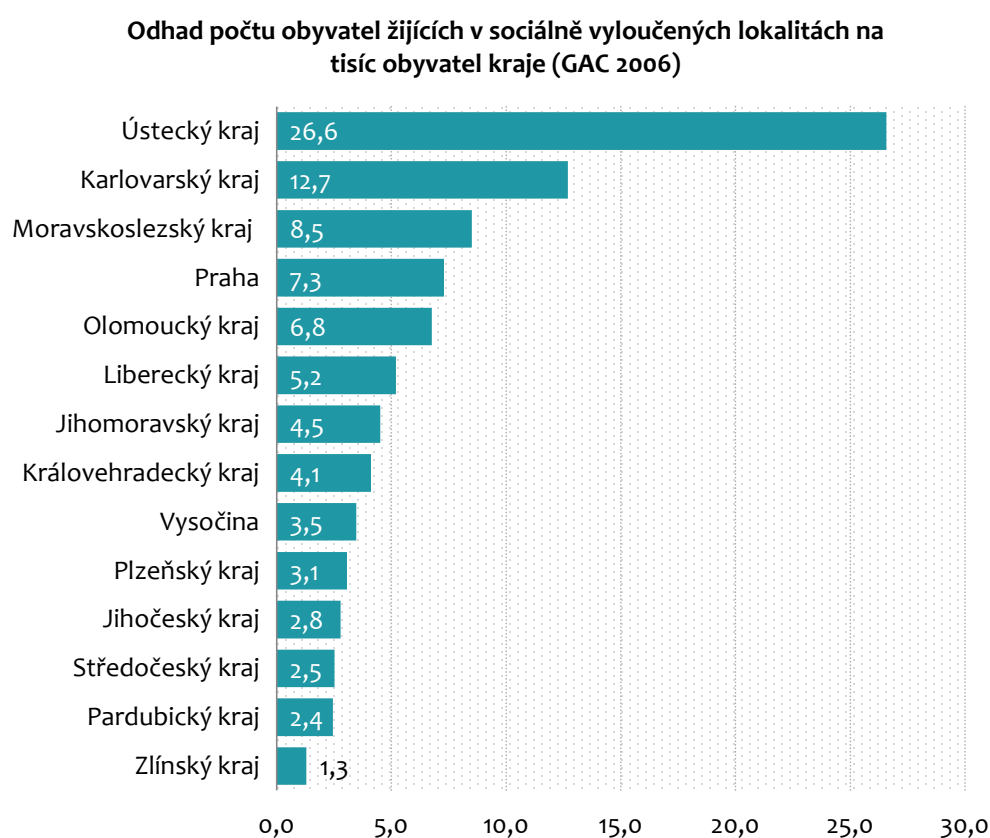
¹⁴ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013*. Praha, 2014. ISBN 978-80-7421-075-4. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19296/MPSV_rocenka2013_061114.pdf

2.1.3 SOCIÁLNÍ VYLOUČENÍ

V neposlední řadě uvádíme počty obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Výsledky analýzy sociálně vyloučených lokalit probíhající od počátku roku 2014 nebyly v době zpracování analýzy k dispozici. Proto jsme byli nuceni vyjít z výsledků analýzy sociálně vyloučených lokalit provedené v roce 2006.¹⁵ V následujícím grafu jsou uvedeny počty obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách v přepočtu na tisíc obyvatel kraje (na základě výpočtů autorského týmu).

Jak je vidět z grafu, relativní podíl osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách je zdaleka nejvyšší v Ústeckém kraji – je několikanásobně vyšší než v jiných krajích.

¹⁵ MAPA SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH NEBO SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝCH ROMSKÝCH LOKALIT V ČR. *GAC pro MPSV* [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/mapa/index-2.html>

2.1.4 SOCIÁLNÍ POTŘEBNOST KRAJŮ – SHRNU TÍ

Výše prezentovaná dostupná data o nezaměstnanosti, počtech příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a o sociálním vyloučení můžeme shrnout tak, že sociálně nejpotřebnějším krajem je Ústecký kraj, a to poměrně výrazně více než všechny ostatní kraje v ČR. Dalšími sociálně potřebnými kraji jsou Moravskoslezský, Olomoucký a Karlovarský kraj.

2.2 SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ DĚTI V SYSTÉMU SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ – DĚTI TRAUMATIZOVANÉ A VÁŽNĚ ZANEDBÁVANÉ

Jednou z možností, jak získat představu o počtech dětí sociálně znevýhodněných v důsledku traumatizace či vážného zanedbávání, je vyjít z *Výkazů o výkonu sociálně-právní ochrany dětí*. Všechny orgány sociálněprávní ochrany dětí (OSPOD) každoročně předávají ministerstvu práce a sociálních věcí údaje o počtech týraných a zanedbávaných dětí v evidenci OSPOD, o případech domácího násilí a o počtech dětí odebraných z rodiny a umístěných do náhradní péče. Níže shrnujeme výsledky analýzy výkazů o výkonu sociálněprávní ochrany dětí za rok 2013, která nám umožňuje získat alespoň přibližnou představu o tom, jak velká je skupina dětí sociálně znevýhodněných v důsledku sociálněpatologických jevů v rodině.

Je však třeba zdůraznit, že v případě prakticky všech z výše uvedených jevů – ať už se jedná o týrání, zanedbávání či domácí násilí – identifikují státní orgány jenom zlomek z celkového počtu případů. Níže uvedená čísla tedy představují jen pomyslnou špičku ledovce – děti, jejichž práva byla nejflagrantněji porušována a potřeby nenaplňovány.

Děti v systému sociálněprávní ochrany dětí jsme rozdělili do dvou skupin – děti traumatizované a děti vážně zanedbávané, protože potřeby každé z těchto dvou skupin dětí jsou odlišné a i podpůrná opatření uplatňovaná v případě jejich vzdělávání budou odlišná. V případě zanedbávaných dětí lze předpokládat potřeby vyžadující opatření zaměřená na materiální podporu vzdělávání (pomůcky, potřebné vybavení), nácvik rodičovských dovedností či doučování; v případě traumatizovaných dětí, například dětí umístěných v pěstounské péči, které pravděpodobně zažily zneužívání či týrání, lze předpokládat spíše podporu zaměřenou na začlenění do kolektivu, psychologickou intervenci a další.

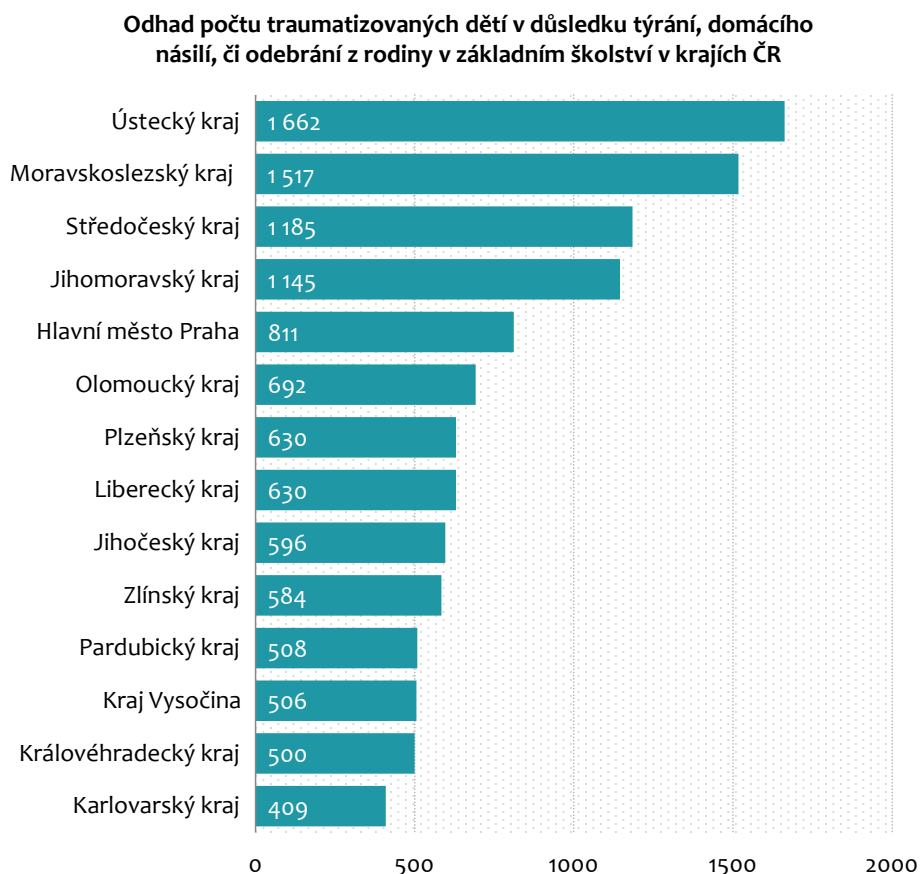
2.2.1 DĚTI TRAUMATIZOVANÉ V DŮSLEDKU TÝRÁNÍ, DOMÁCÍHO NÁSILÍ ČI ODEBRÁNÍ Z RODINY

Odhad počtu traumatizovaných dětí v základním školství byl proveden na základě součtu:

1. počtu dětí, které zažily tělesné týrání, psychické týrání nebo sexuální zneužívání ve věku 6–15 let, podle výkazů o výkonu sociálněprávní ochrany dětí;
2. odhadu počtu dětí navštěvujících základní školu z rodin, v nichž došlo podle výkazů OSPOD k domácímu násilí (předpokládáme 1,5 dítěte v rodině, 60 % z dětí v rodině navštěvuje základní školu);
3. počtu dětí umístěných mimo svou rodinu v pěstounské péči (odhad podílu dětí v pěstounské péči navštěvujících ZŠ), v dětském domově nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Vzhledem k tomu, že některá z čísel, na jejichž základě byl vypočítán celkový počet traumatizovaných dětí, jsou odhady, nelze považovat níže uvedené počty traumatizovaných dětí za zcela přesné. Odchylka od skutečnosti by nicméně neměla být výrazná.

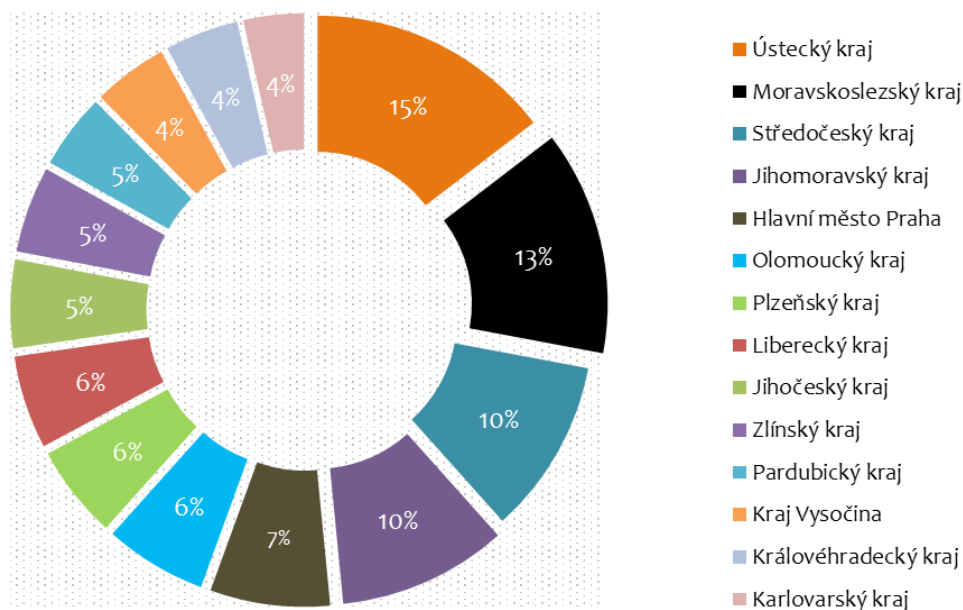
Odhadujeme, že celkem je v základním školství v ČR více než 11 374 traumatizovaných dětí. Počty dětí v jednotlivých krajích jsou zachyceny v následujícím grafu.

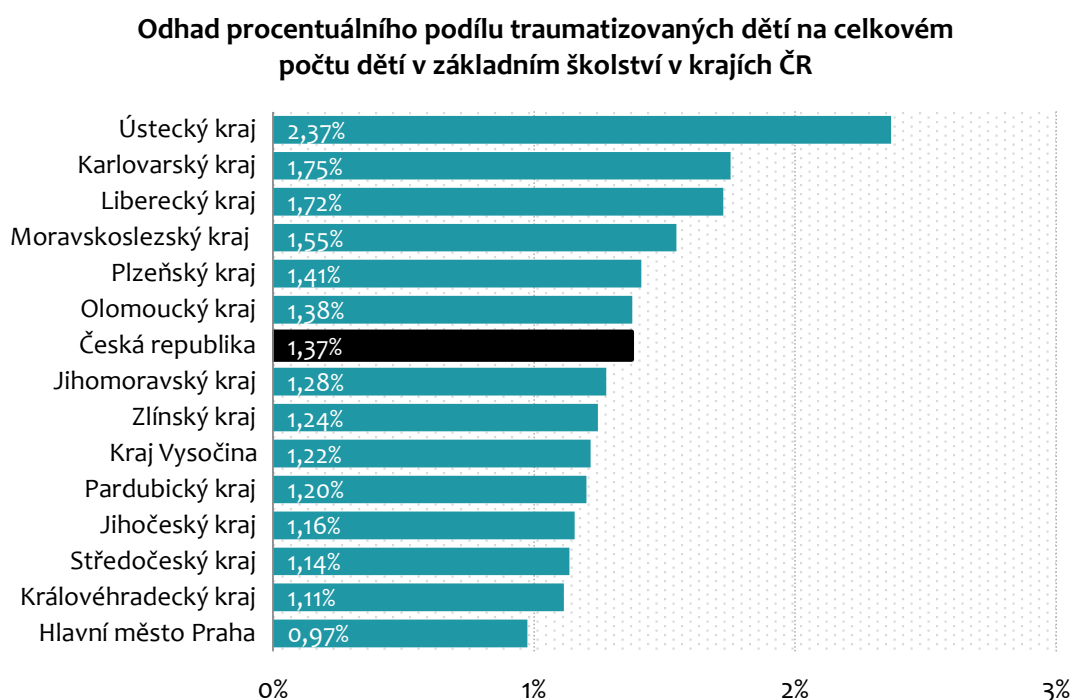
Pokud jde o počty traumatizovaných dětí, ukazuje se, že odpovídají výskytu sociálních problémů v krajích ČR – Ústecký a Moravskoslezský kraj jsou na prvních místech.

Podíl jednotlivých krajů ČR na celkovém počtu traumatizovaných dětí je vidět na následujícím grafu. Ve čtyřech krajích s nejvyšším počtem traumatizovaných dětí je téměř polovina z odhadovaného počtu všech traumatizovaných dětí v základním školství v ČR.

Odhad podílu jednotlivých krajů na celkovém počtu traumatizovaných dětí v základním školství v ČR

Následující graf zachycuje, kolik procent traumatizovaných dětí je podle našich odhadů v základním školství v krajích ČR.

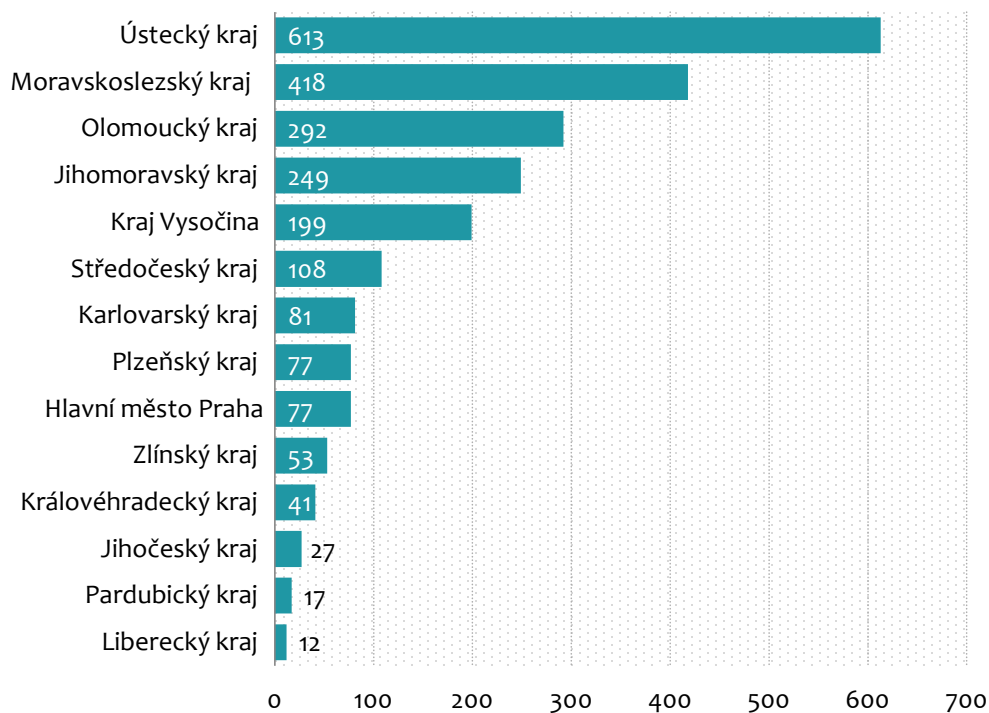

Na předních místech jsou Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj. Ukazuje se, že náš odhad počtu traumatizovaných dětí výrazně lépe odpovídá výskytu sociálních problémů a sociálněpatologických jevů v krajích ČR než počty dětí identifikovaných jako sociálně znevýhodněné v rámci školské matriky.

2.2.2 DĚTI VÁŽNĚ ZANEDBÁVANÉ

Ve výkazech o výkonu sociálněprávní ochrany dětí (SPOD) jsou dále evidovány počty zanedbávaných dětí. Ve věku 6 až 15 let – tedy v průběhu navštěvování základní školy – bylo v roce 2013 evidováno OSPOD pouze 2 264 zanedbávaných dětí v celé ČR. Vzhledem k tomu, jak nízké toto číslo je, je zřejmé, že se skutečně jedná pouze o „špičku ledovce“ – děti, v jejichž případě došlo k tomu nejzávažnějšímu zanedbávání. Níže uváděné počty zanedbávaných dětí v krajích ČR lze tedy chápat jako údaj o tom, kolik bylo státními institucemi identifikováno nejtěžších případů zanedbávání, o skutečném počtu zanedbávaných dětí nám však nemůže poskytnout věrohodnou informaci.

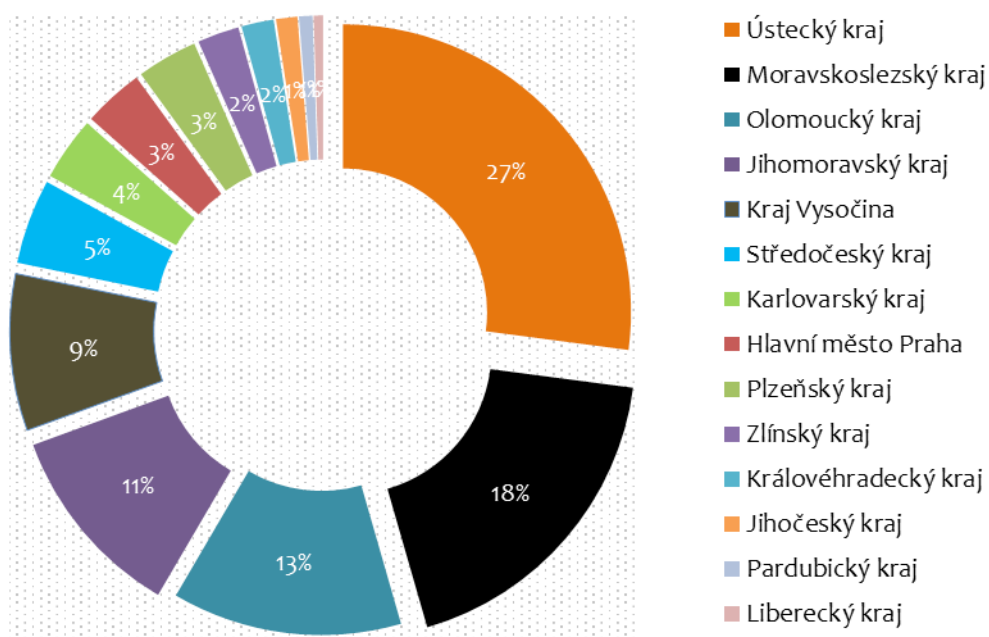
Odhad počtu dětí vážně zanedbávaných podle OSPOD v základním školství v krajích ČR

Jak je vidět z grafu, vážně zanedbávané děti identifikované OSPOD se vyskytují zejména v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. V některých krajích je OSPOD vykázán minimální počet dětí jako zanedbávaných.

Následující graf zachycuje podíl jednotlivých krajů na celkovém počtu vykázaných zanedbávaných dětí v ČR.

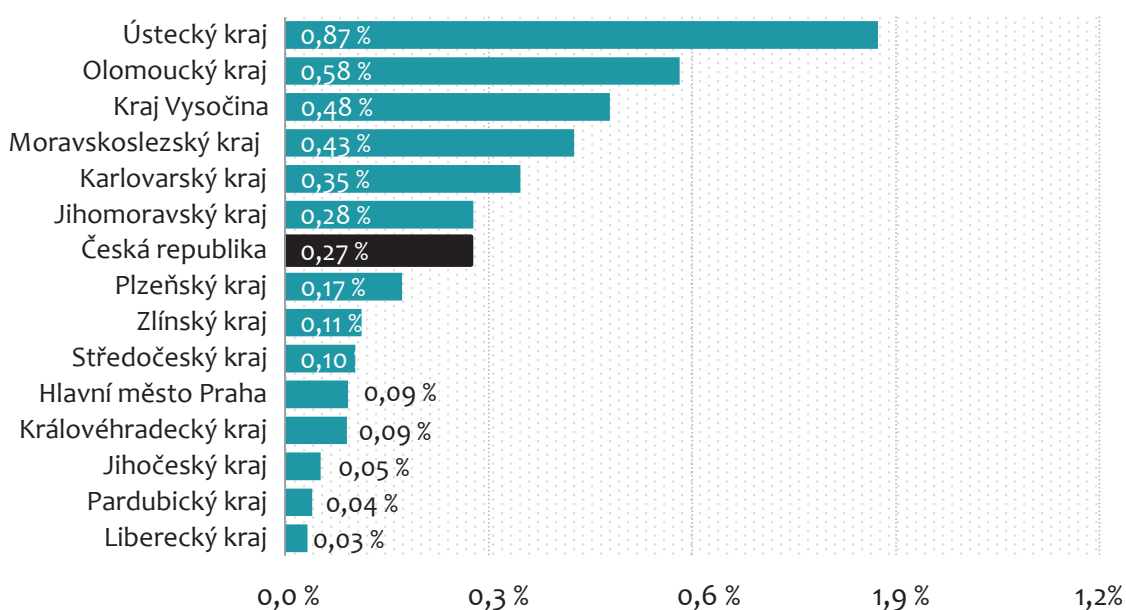
Podíl jednotlivých krajů na celkovém počtu vážně zanedbávaných dětí v základním školství v ČR

V Ústeckém a Moravskoslezském kraji je téměř polovina vážně zanedbávaných dětí v ČR a společně s Olomouckým a Jihomoravským krajem tvoří skoro 70 % počtu všech zanedbávaných dětí v ČR.

Podíl zanedbávaných dětí v jednotlivých krajích ČR na celkovém počtu dětí v základním školství v krajích je vidět z následujícího grafu.

Procentuální podíl vážně zanedbávaných dětí na celkovém počtu dětí v základním školství v krajích ČR

Podíl vážně zanedbávaných dětí v Ústeckém kraji je opět nejvyšší v ČR, desetkrát vyšší než v pěti jiných krajích (Praha, Královéhradecký, Jihočeský, Pardubický, Liberecký) a více než třikrát vyšší než je průměr ČR.

Zjištěné procentuální podíly zanedbávaných dětí více odpovídají sociální potřebnosti a výskytu sociálněpatologických jevů v krajích než podíly sociálně znevýhodněných dětí podle školské matriky. Nicméně i tak nelze z počtu zanedbávaných dětí vykázaných OSPOD vycházet, pokud chceme získat představu o počtu sociálně znevýhodněných dětí v krajích. A to nejen kvůli celkově příliš nízkému počtu vykázaných dětí, ale i procentuální podíly zanedbávaných dětí v jednotlivých krajích zřejmě neodpovídají skutečné situaci. Vzhledem k výše uvedeným statistikám nezaměstnanosti, počtu příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a sociálnímu vyloučení není například pravděpodobné, že by prevalence zanedbávání byla v Kraji Vysočina třetí nejvyšší v ČR.

2.3 DĚTI ZNEVÝHODNĚNÉ V DŮSLEDKU SOCIOEKONOMICKÉHO STATUSU RODINY

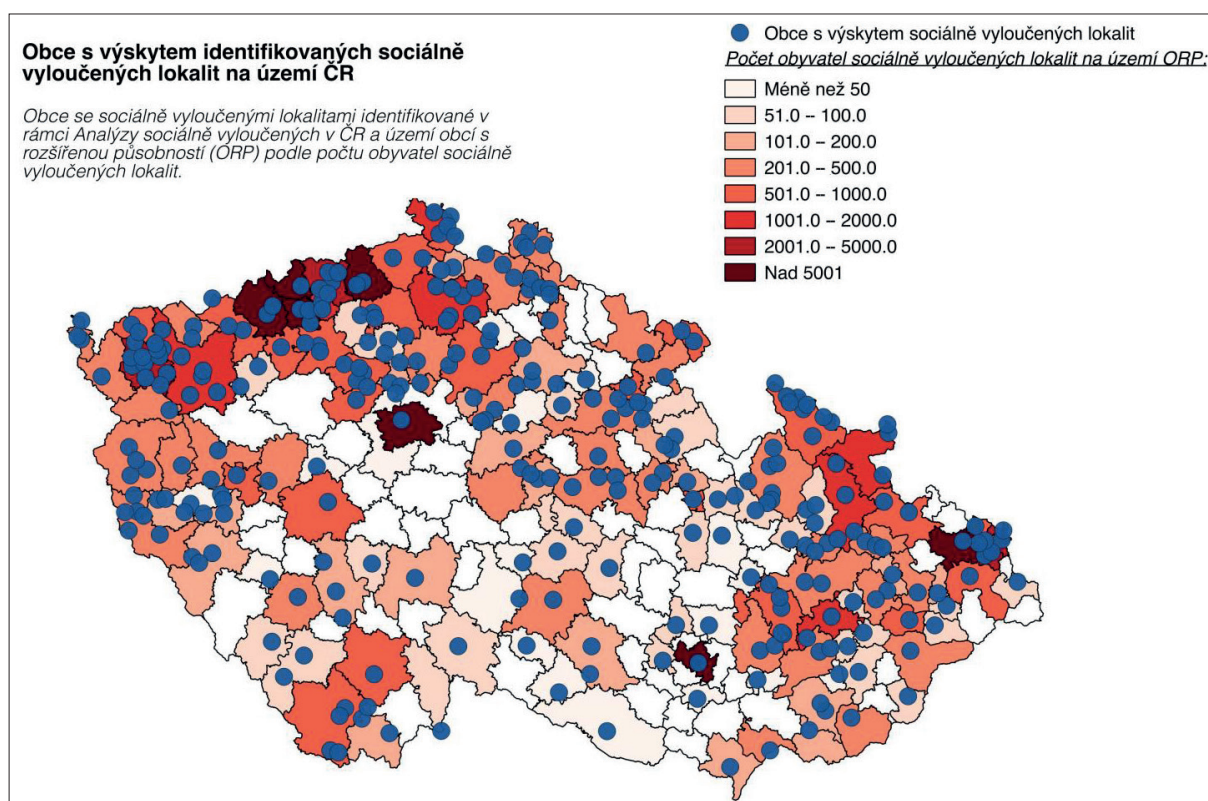
V případě dětí sociálně znevýhodněných v důsledku nízkého socioekonomického statusu rodiny je situace, pokud jde o data, obzvláště složitá. Jak bylo uvedeno výše, poslední analýza sociálně vyloučených lokalit byla provedena již před více než osmi lety, proto s jejími výsledky nelze pracovat. V době realizace této analýzy byla dokončována její aktualizace, autoři tak měli k dispozici pouze hlavní zjištění, z kterých není zřejmé, jaké jsou počty dětí žijících v sociálně vyloučených lokalitách v jednotlivých krajích ČR. Pokud jde o celkové počty obyvatel sociálně vyloučených lokalit, uvádí první prezentace výsledků analýzy, že „lze předpokládat, že počet lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách se pohybuje mezi 95 000 až 115 000. Celkem bylo v 297 městech a obcích identifikováno 606 sociálně vyloučených lokalit a přibližně 700 ubytoven.“¹⁶

¹⁶ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. Prezentace z tiskové konference 27. 5. 2015.* [online]. [cit. 2015-05-30].

Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21190/Prezentace_Analyza_SVL_27_5_2015.pdf

Aktuální mapa sociálně vyloučených lokalit vypadá následovně:

Zdroj: ANALÝZA SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT V ČR. PREZENTACE Z TISKOVÉ KONFERENCE 27.5.2015. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21190/Prezentace_Analyza_SVL_27_5_2015.pdf
Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21190/Prezentace_Analyza_SVL_27_5_2015.pdf

Určitou představu o počtu dětí sociálně znevýhodněných z důvodu nízkého socioekonomického statusu rodiny můžeme však také získat z výsledků *Výběrového šetření Životní podmínky* každoročně prováděného Českým statistickým úřadem v rámci celoevropských šetření EU-SILC.¹⁷

Na základě výsledků *Výběrového šetření Životní podmínky 2013* jsme spočítali, že v základním školství jsou následující počty dětí znevýhodněných nízkým socioekonomickým statutem rodiny:

- 98 tisíc dětí žije v rodinách, které měly v posledním roce problémy s platbou nájemného;
- 55 tisíc dětí žije v rodinách, které měly v posledním roce problémy s úhradou splátek ostatních půjček a úvěrů;
- 109 tisíc dětí žije v rodinách, které měly v posledním roce problémy s úhradou plateb za teplo, elektřinu, plyn a vodu;

¹⁷ PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, d) Charakteristiky bydlení a vybavenost domácnosti (%). Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-03-12].

Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/\\$File/160021146d.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/$File/160021146d.xls)
PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, e) Subjektivní názory (%). Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/\\$File/160021146e.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/$File/160021146e.xls)

- 109 tisíc dětí žije v rodinách, které si nemohou dovolit dostatečně vytápět byt;
- přibližně 20-25 tisíc dětí žije v rodinách, kde připadají na jednu obytnou místnost 3–4, nebo dokonce více než 4 členové domácnosti (za takové bytové situace lze jen velmi obtížně vytvořit vhodné podmínky pro školní přípravu dětí).

Mezi další data, díky kterým můžeme získat představu o počtu socioekonomicky znevýhodněných dětí, patří údaje o výplatách dávek z dávkových systémů:

- v roce 2012 žilo na ubytovnách 11 899 příjemců doplatku na bydlení, počet dětí žijících na ubytovnách se tedy může pohybovat kolem dvaceti až třiceti tisíc;¹⁸
- v prosinci 2011 žilo v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí, celkem 83 204 nezaopatřených dětí.¹⁹

Počty dětí žijících v chudobě také shrnuje text *Operačního programu potravinové a materiální pomoci*.²⁰

Jedním z mála údajů, u kterého máme k dispozici i data za jednotlivé kraje, jsou počty vyplacených příspěvků na živobytí a doplatků na bydlení.²¹ Příjemci příspěvku na živobytí jsou domácnosti ve velmi špatné socioekonomické situaci. Nárok na příspěvek na živobytí má pouze domácnost (rodina), pro kterou platí, že jí po uhrazení nákladů na bydlení zůstane méně finančních prostředků, než je částka živobytí. Částka na živobytí se odvíjí od životního a existenčního minima. Například pro rodinu s jedním dítětem ve věku do 6 let a jedním dítětem ve věku 6 až 15 let je životní minimum 9 850 Kč měsíčně. Tato rodina tedy bude mít nárok na příspěvek na živobytí, pouze pokud jí po uhrazení nákladů na bydlení zůstane méně než 9 850 Kč měsíčně. Doplatek na bydlení je dávkou pomoci v hmotné nouzi, kterou mohou čerpat pouze domácnosti s tak nízkými příjmy, že nejsou schopné pokrýt své náklady na bydlení ani po uplatnění příspěvku na bydlení.

Údaje o tom, kolik dětí ve věku povinné školní docházky žije v jednotlivých krajích ČR v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, nejsou k dispozici. Proto jsme museli vycházet z odhadu počtu dětí vyrůstajících v těchto domácnostech a navštěvujících základní školu. Při tvorbě odhadu jsme postupovali následovně:

¹⁸ KONCEPCE PREVENCE A ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY BEZDOMOVECTVÍ V ČR DO ROKU 2020. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/16893/bezdomovectvi.pdf>.

¹⁹ SIROVÁTKA, Tomáš a kol. *Příjmová chudoba a materiální deprivace v České republice podle indikátorů EU – vývoj v důsledku krize, fiskální konsolidace a sociální reformy*. Praha: VÚPSV, v.v.i., 2013. 151 s. ISBN 978-80-7416-129-2. [online]. [cit. 2015-03-12].

Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_363.pdf. Strana 80.

²⁰ OPERAČNÍ PROGRAM POTRAVINOVÉ A MATERIÁLNÍ POMOCI. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19256/OP_11_12_2014_final.pdf

²¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013*. Praha, 2014. ISBN 978-80-7421-075-4. Strany 139-140. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19296/MPSV_rocenka2013_061114.pdf

1. Z Oddělení statistické metodiky a rozborů MPSV jsme získali informaci, že domácnostem s nezaopatřenými dětmi bylo v březnu 2015 vyplaceno 67 700 příspěvků na živobytí a 31 400 doplateků na bydlení.²²
2. Na základě výsledků analýzy *Příjmová chudoba a materiální deprivace v České republice podle indikátorů EU – vývoj v důsledku krize, fiskální konsolidace a sociální reformy* jsme spočítali, že v jedné domácnosti s nezaopatřenými dětmi, která je příjemcem příspěvku na živobytí, žije v průměru celkem 2,04 dětí.²³ V rodinách, které pobírají příspěvek na živobytí, tedy žije celkem přibližně 138 000 dětí, v rodinách pobírajících doplatek na bydlení 64 000 dětí.
3. Na základě předpokladu, že věková struktura dětí v rodinách, které jsou příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi, bude obdobná věkové struktuře dětí v české populaci, jsme spočítali, že ve věku 6 až 15 let bude 54 % dětí příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi.²⁴ **Odhadujeme tedy, že 74 600 dětí navštěvujících základní školu žije v domácnostech pobírajících příspěvek na živobytí a 34 600 v domácnostech čerpajících doplatek na bydlení.** Na jeden vyplacený příspěvek na živobytí připadá 0,46 dětí navštěvujících základní školu, na jeden vyplacený doplatek na bydlení pak 0,42 dětí navštěvujících základní školu.
4. Počty dětí navštěvujících základní školu v rodinách, které jsou příjemci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, v jednotlivých krajích ČR jsme vypočítali následovně:
  - a. Protože posledními dostupnými daty o příjemcích dávek pomoci v hmotné nouzi v krajském členění jsou průměrné počty vyplacených dávek v roce 2013, vypočítali jsme nejprve odhad počtů vyplacených dávek v krajích v roce 2015. Vyšli jsme z toho, že celkový počet vyplacených příspěvků na živobytí v ČR v březnu 2015 byl 161 900, zatímco v roce 2013 to bylo v průměru 150 400, došlo tedy k nárůstu o 7,6 %. Doplateků na bydlení bylo v březnu 2015 vyplaceno 81 800, což je o 26 % více než v roce 2013, kdy to bylo 65 000.²⁵ Počítali jsme tedy, že v březnu 2015 bylo v jednotlivých krajích ČR vyplaceno 107,6 % příspěvků na živobytí vyplacených v roce 2013 a 126 % doplateků na bydlení vyplacených v roce 2013.
  - b. Počty dětí ve věku docházky do základní školy žijících v domácnostech pobírajících uvedené dávky v jednotlivých krajích jsme vypočítali vynásobením odhadovaného počtu vyplacených dávek v krajích v březnu 2015 výše popsány koeficienty 0,46 (dětí navštěvující ZŠ na jeden příspěvek na živobytí) a 0,42 (dětí na jeden doplatek na bydlení).

Výsledné odhadované počty dětí navštěvujících základní školu v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení v jednotlivých krajích ČR v březnu 2015, jsou zachyceny v následujících grafech.

²² Elektronická komunikace s Ing. Zuzanou Novou z Odboru statistiky MPSV, 11. 5. 2015.

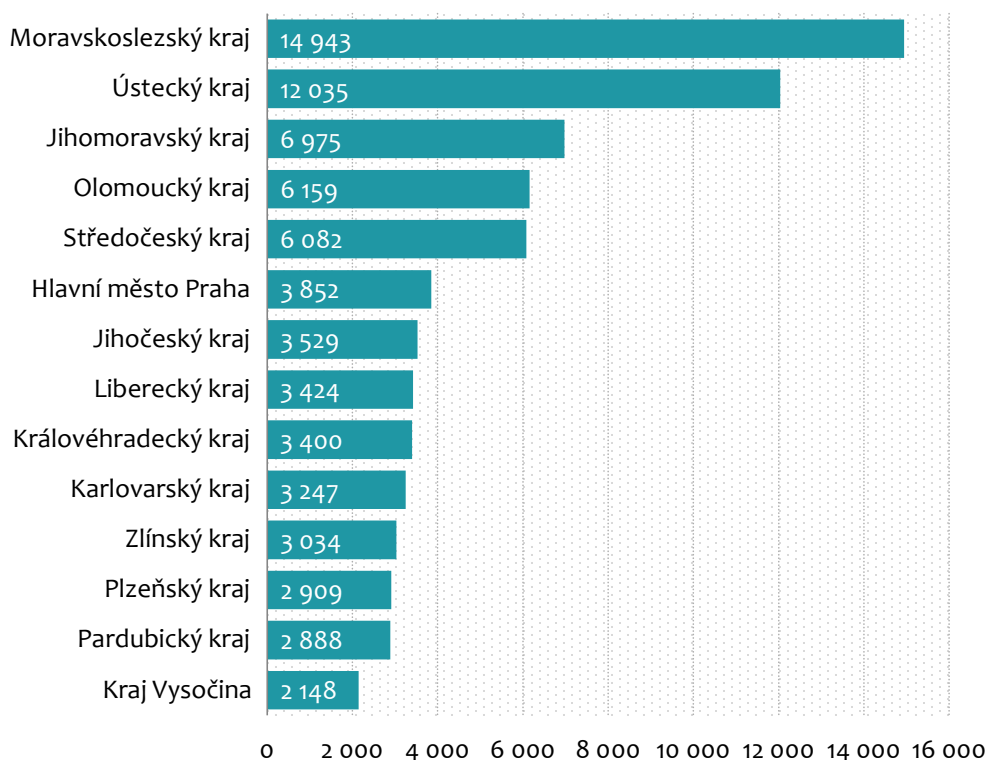
²³ SIROVÁTKA, Tomáš, a kol. op. cit. s. 80, 82.

²⁴ Spočítáno na základě: VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA – 2014. Věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20555901/1300641507.xlsx/7368c6e4-b2c1-4eda-9746-98509c739d32?version=1.3>

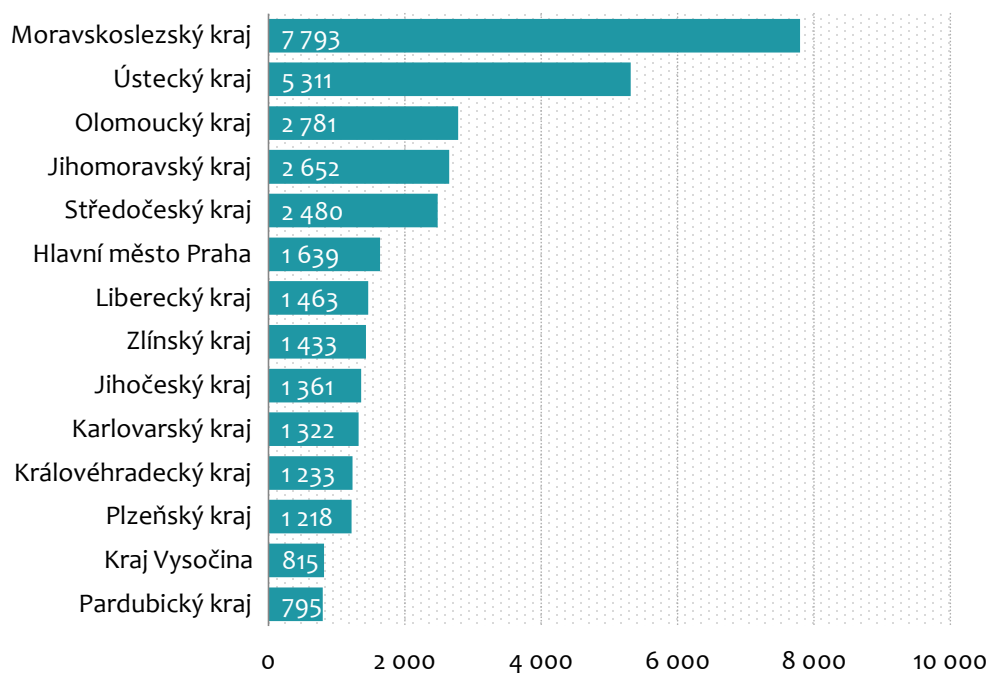
²⁵ INFORMACE O VYPLACENÝCH DÁVKÁCH V RESORTU MPSV ČR V BŘEZNU 2015. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2015-05-30].

Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21137/davky_brezen_2015.pdf

**Odhad počtu dětí navštěvujících základní školu
v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí
(březen 2015)**

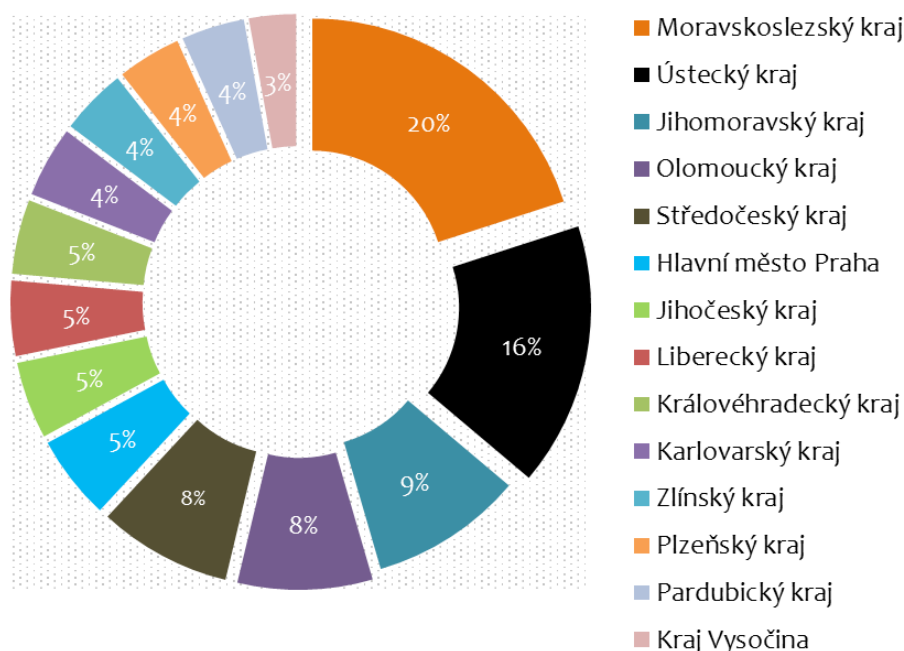
**Odhad počtu dětí navštěvujících základní školu
v domácnostech, které jsou příjemci doplatku na bydlení
(březen 2015)**

Jak je vidět z výše uvedených grafů, odhadujeme, že zdaleka nejvíce dětí ve věku docházky do ZŠ vyrůstajících v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, je v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

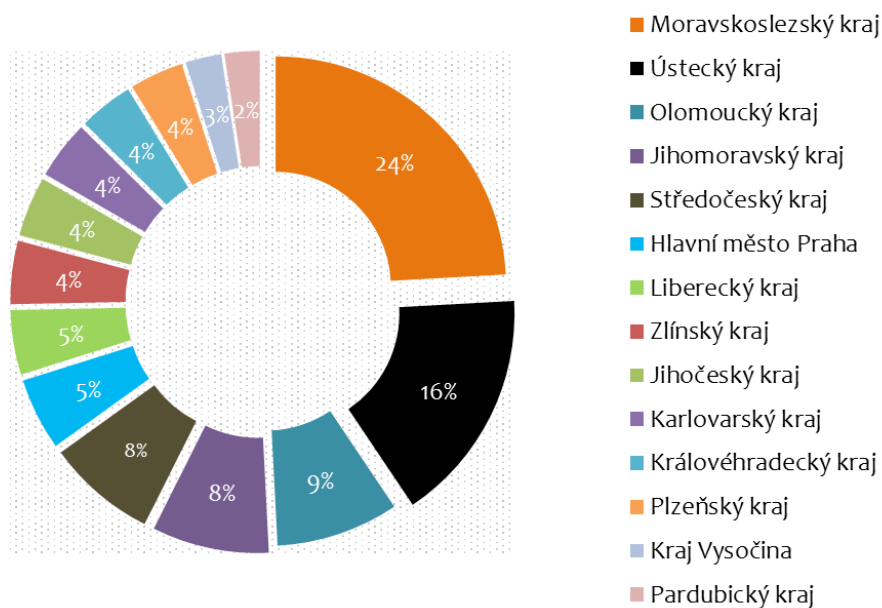
Podíl jednotlivých krajů na celkovém počtu dětí, které vyrůstají v domácnostech příjemců příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, je zachycen v následujících dvou grafech. Je zřejmé, že více než polovina dětí žijících v rodinách, které pobírají příspěvek na živobytí, žije ve čtyřech krajích ČR (Moravskoslezském, Ústeckém, Jihomoravském a Olomouckém). Z dětí navštěvujících ZŠ, které vyrůstají v rodinách pobírajících doplatek na bydlení, jich polovina žije dokonce pouze ve třech krajích ČR (Moravskoslezském, Ústeckém a Olomouckém).

Podíl krajů na celkovém počtu dětí navštěvujících základní školu a vyrůstajících v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí (březen 2015)

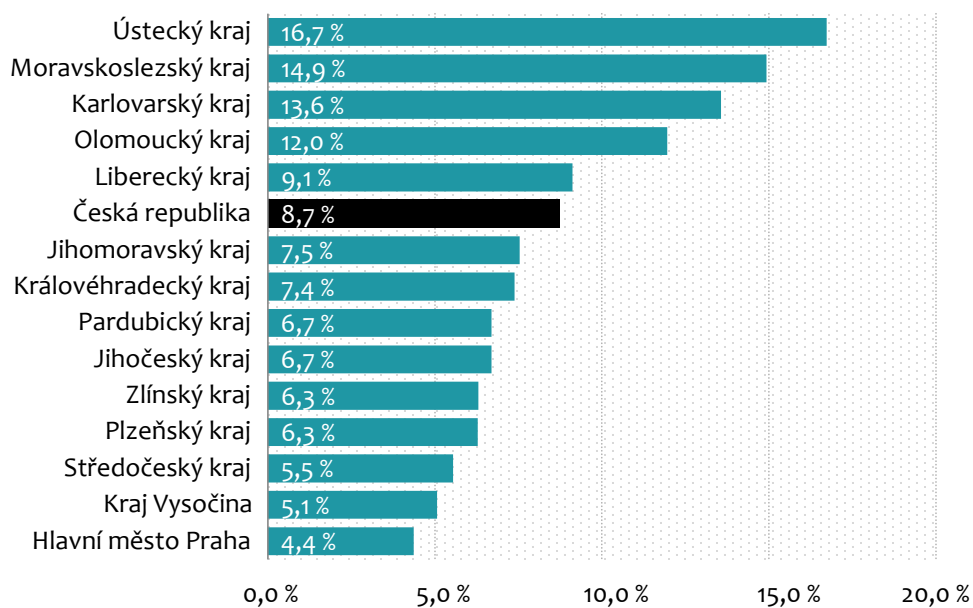

Podíl krajů na celkovém počtu dětí navštěvujících základní školu a vyrůstajících v domácnostech, které jsou příjemci doplatku na bydlení (březen 2015)

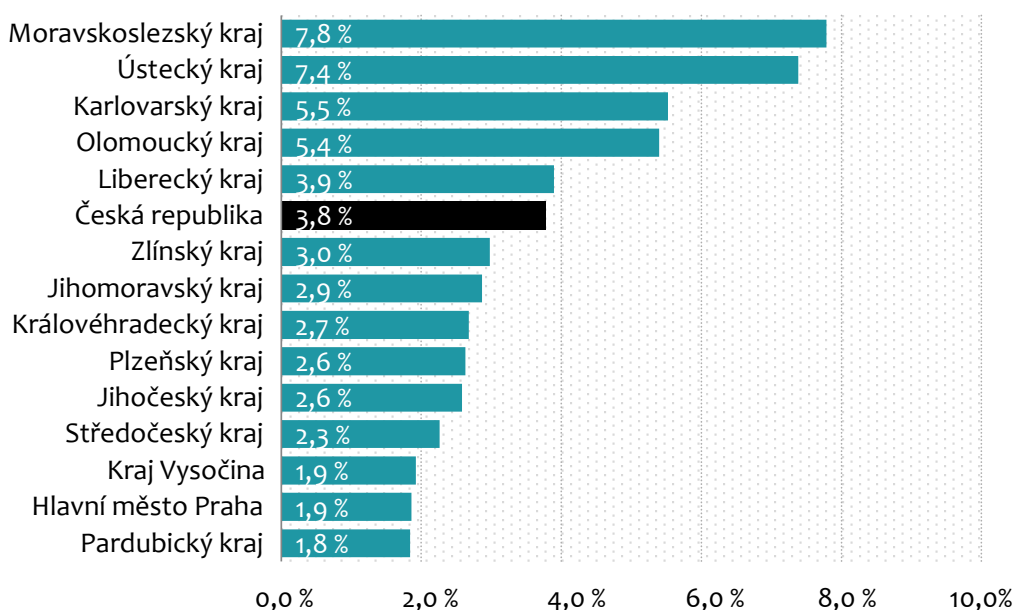

Následující dva grafy zachycují odhady podílu dětí v základním školství vyrůstajících v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení v krajích.

Odhad procentuálního podílu dětí žijících v domácnostech, které jsou příjemci příspěvku na živobytí, v základním školství v krajích ČR

**Odhad procentuálního podílu dětí žijících
v domácnostech, které jsou příjemci doplatku na bydlení,
v základním školství v krajích ČR**

Jak naznačují grafy uvedené výše, pokud zvolíme za indikátor sociálního znevýhodnění v důsledku nízkého socioekonomického statusu rodiny odhad počtu dětí vyrůstajících v domácnostech, které jsou příjemci doplatku na bydlení, ukáže se, že největší podíl takto znevýhodněných dětí je v Moravskoslezském, Ústeckém, Karlovarském a Olomouckém kraji.

2.4 DĚTI SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ VE VZDĚLÁVÁNÍ NÍZKÝM NEJVYŠŠÍM DOSAŽENÝM VZDĚLÁNÍM RODIČŮ

Jiným významným indikátorem sociálního znevýhodnění může být nízké nejvyšší dosažené vzdělání rodičů. Je prokázáno, že nejvyšší dosažené vzdělání rodičů má silný vliv na životní šance dětí a jejich vzdělanostní trajektorie, zejména z důvodu vyššího lidského, sociálního a kulturního kapitálu rodičů s vyšším vzděláním.²⁶ V České republice je vliv nejvyššího dosaženého vzdělání rodičů na vzdělanostní trajektorie jejich dětí obzvláště silný,²⁷ proto

²⁶ ESPING-ANDERSEN, Gosta: „Untying The Gordian Knot Of Social Inheritance“. *Research in Social Stratification and Mobility*, 2014, Volume 21, pp. 115–138.

²⁷ Viz např. MATEJŮ, Petr; ŘEHÁKOVÁ, Blanka; SIMONOVÁ, Natalie: „Transition to University under Communism and after Its Demise: The Role of Socio-economic Background in the Transition between Secondary and Tertiary Education in the Czech Republic 1948–1998.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 39 (3), 301–324.

lze říci, že situace, kdy rodič dosáhl pouze základního vzdělání, může být pro dítě značně znevýhodňující.

Nízké nejvyšší dosažené vzdělání rodičů zvyšuje riziko, že dítě nebude mít od svých rodičů adekvátní podporu při vzdělávání. Zároveň má také vliv na vzdělanostní aspirace dětí a významně zvyšuje riziko sociálního vyloučení. Aktuální analýza sociálně vyloučených lokalit ukázala, že základního vzdělání coby nejvyššího dosaženého vzdělání dosáhlo plných 75 % obyvatel sociálně vyloučených lokalit²⁸ (ačkoli zde samozřejmě platí, že kauzalita je obousměrná: život v sociálně vyloučené lokalitě zároveň zvyšuje riziko dosažení pouze základního vzdělání).

Průzkum dostupných zdrojů dat provedený autorským týmem ukázal, že jediným zdrojem dat, ze kterého můžeme získat informaci o počtech dětí, jejichž rodiče dosáhli pouze základního vzdělání, je výše popsané *Výběrové šetření Životní podmínky*, každoročně realizované Českým statistickým úřadem.

Z výsledků šetření je možné získat informaci o tom, kolik procent vyživovaných dětí žije v domácnostech, které vede dospělá osoba, jejímž nejvyšším dosaženým vzděláním je základní vzdělání. V roce 2014 vyrůstalo 5,1 % dětí v domácnostech, v jejímž čele byla osoba, která dosáhla pouze základního vzdělání.²⁹ Vzhledem k tomu, že vyživovaných dětí (tedy i dětí starších 18 let, pokud studují) bylo v ČR celkem 2 324 428, žilo v ČR v domácnostech vedených osobou s pouze základním vzděláním celkem 118 597 vyživovaných dětí. **Počet dětí v základním školství v ČR, jejichž rodiče dosáhli pouze základního vzdělávání, by byl 43 580**, pokud by platilo, že v domácnostech, kde má dospělá osoba pouze základní vzdělání, jich žije 5,1 %.

Výběrové šetření Životní podmínky neposkytuje informaci o podílech vyživovaných dětí žijících v domácnostech vedené osobou se základním vzděláním v jednotlivých krajích ČR, avšak informace obsažené ve výsledcích z šetření umožnily podíly dětí žijících v takových domácnostech v jednotlivých krajích ČR dopočítat. Postupovali jsme následovně:

1. Vyšli jsme z informace, že v případě domácností s vyživovanými dětmi vede osoba se základním vzděláním 5,1 % domácností, v případě *všech* domácností v ČR se jedná o 8,7 % domácností.
2. Přepočítali jsme, že vztah těchto dvou hodnot bude stejný ve všech krajích ČR – například, že bude platit, že ačkoli ze *všech* domácností v Ústeckém kraji vede osoba se základním vzděláním 13,5 % domácností, v případě domácností s vyživovanými dětmi se jedná o 7,8 % domácností vedených osobou se základním vzděláním.

MATĚJŮ, Petr; ŘEHÁKOVÁ, Blanka; SIMONOVÁ, Natalie: „The Czech Republic: Structural Growth of Inequality in Access to Higher Education.“ Pp. 374–399, in Y. Shavit, R. Arum, A. Gamoran (eds.). *Stratification in Higher Education: A Comparative Study*. 2007. Stanford: Stanford University Press.

SIMONOVÁ, Natalie: „Proměny v mezigeneračním přenosu dosaženého vzdělání v České republice v historické perspektivě“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 2009, 45 (2): 291–313.

²⁸ ANALÝZA SOCIÁLNĚ..., op. cit.

²⁹ PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30].

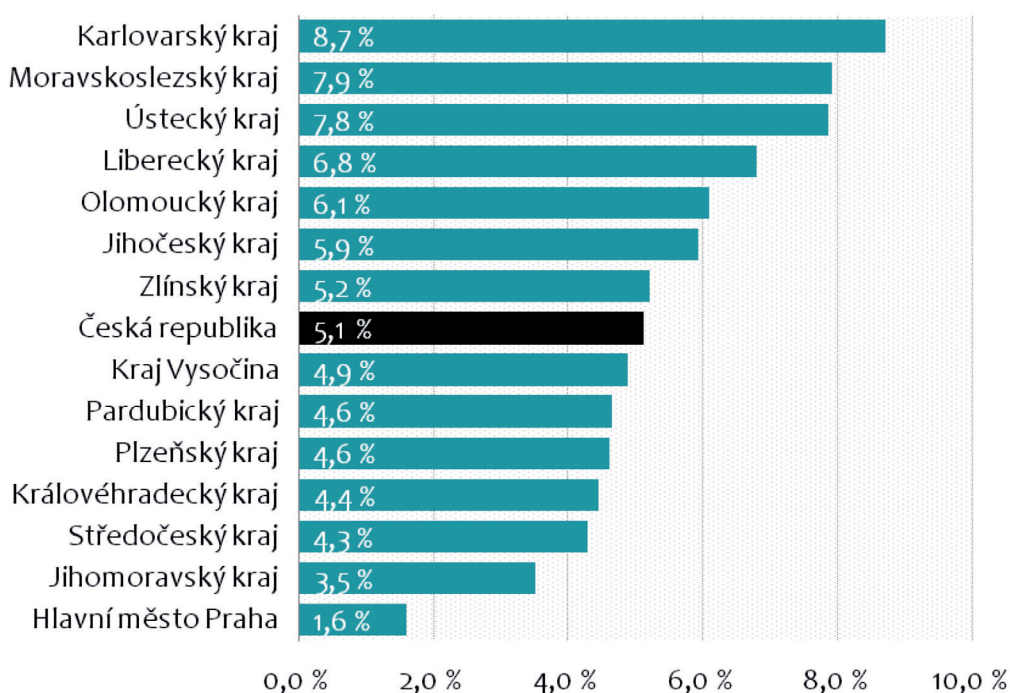
Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/30603130/160021156c.xlsx/b10b0a3c-7ba6-42f6-a8c9-af7d792aedc1?version=1.1>

3. Díky tomu jsme mohli dopočítat odhad podílu dětí žijících v domácnostech vedených osobou se základním vzděláním, protože šetření poskytuje informaci o tom, jaký podíl z celkového počtu domácností v krajích je takovou osobou vedených.³⁰

Výsledky jsou zachyceny v následujícím grafu. Ukázalo se, že řada krajů se drží kolem celorepublikového průměru 5,1 %, podíl dětí vyrůstajících v domácnostech vedených osobou, která dosáhla pouze základního vzdělání, je vyšší v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Podíl dětí v základním školství, které vyrůstají v domácnosti vedené osobou se základním vzděláním

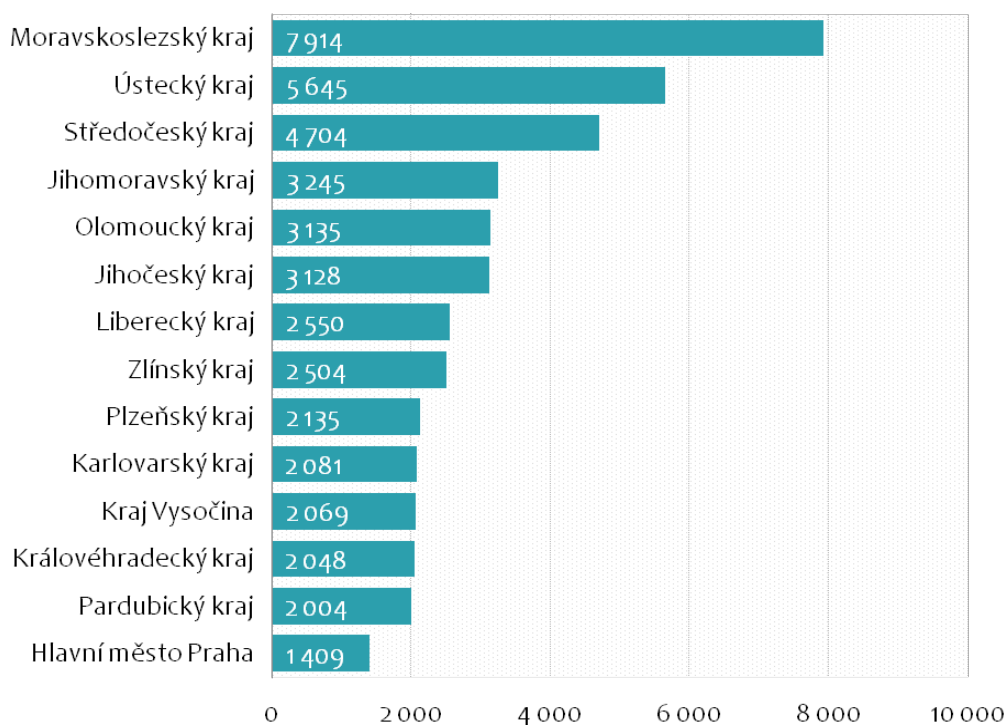

Počty dětí v základním školství v jednotlivých krajích, jejichž rodiče dosáhli pouze základního vzdělání, by byly, pokud by platily výše uvedené podíly, následující:

³⁰ PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 14.1 Domácnosti podle krajů – 1. část, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/30603130/16002115141c.xlsx/e59cfea5-93a8-4100-9880-24d75cb653fc?version=1.1>

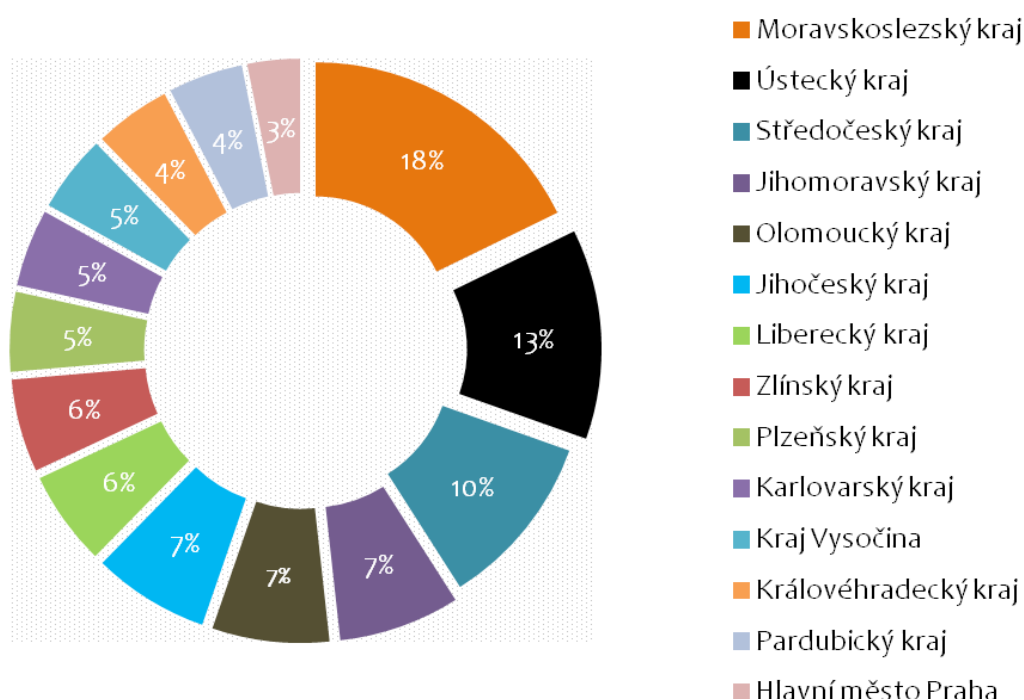
PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 14.2 Domácnosti podle krajů – 2. část, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/30603130/16002115142c.xlsx/fe8c7fdc-4a43-4bce-82ea-4c3c7d5f43d0?version=1.1>

Odhad počtu dětí v základním školství, které vyrůstají v domácnosti vedené osobou se základním vzděláním

Celkem více než 42 000 dětí, které vyrůstají v domácnostech vedených osobou se základním vzděláním, je mezi jednotlivé kraje rozděleno následovně:

Podíl krajů na celkovém počtu dětí v základním školství, které vyrůstají v domácnosti vedené osobou se základním vzděláním

Opět se ukázalo, že téměř polovina ze všech dětí z rodin s nízkým nejvyšším dosaženým vzděláním, je soustředěna do čtyř krajů ČR, ačkoli v tomto případě se distribuce liší od distribuce příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi, protože významná část z dětí, jejichž rodiče mají pouze základní vzdělání, žije kromě sociálně potřebných krajů i ve velkých krajích, jako jsou Středočeský a Jihomoravský kraj. To je dáno tím, že podíl domácností vedených osobou se základním vzděláním není v krajích s velkými sociálními problémy o tolik vyšší než v jiných krajích, jako je tomu např. u počtu příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi.

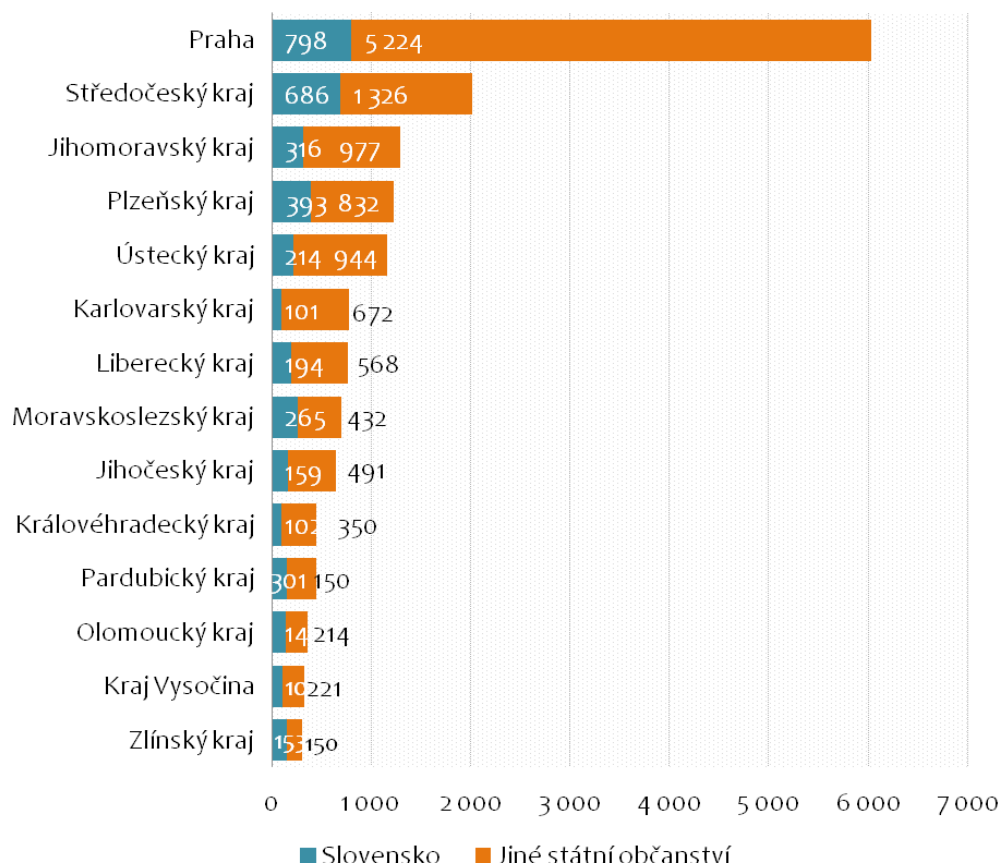
2.5 DĚTI ZNEVÝHODNĚNÉ VE VZDĚLÁVÁNÍ SOCIOKULTURNÍ ODLIŠNOSTÍ

2.5.1 POČTY DĚTÍ S JINÝM NEŽ ČESKÝM STÁTNÍM OBČANSTVÍM

Jediným, v datech dostupným indikátorem sociálního znevýhodnění v důsledku socio-kulturní odlišnosti, který máme k dispozici v krajském členění, je státní občanství dítěte, jak je evidováno ve školské matrice. Níže uvádíme počty dětí s jiným než českým státním občanstvím v základním školství v České republice. Vzhledem k odlišné situaci z hlediska potřeb i podpůrných opatření u dětí se slovenským státním občanstvím a dětí s jiným státním občanstvím, uvádíme odděleně počty dětí se slovenským státním občanstvím.

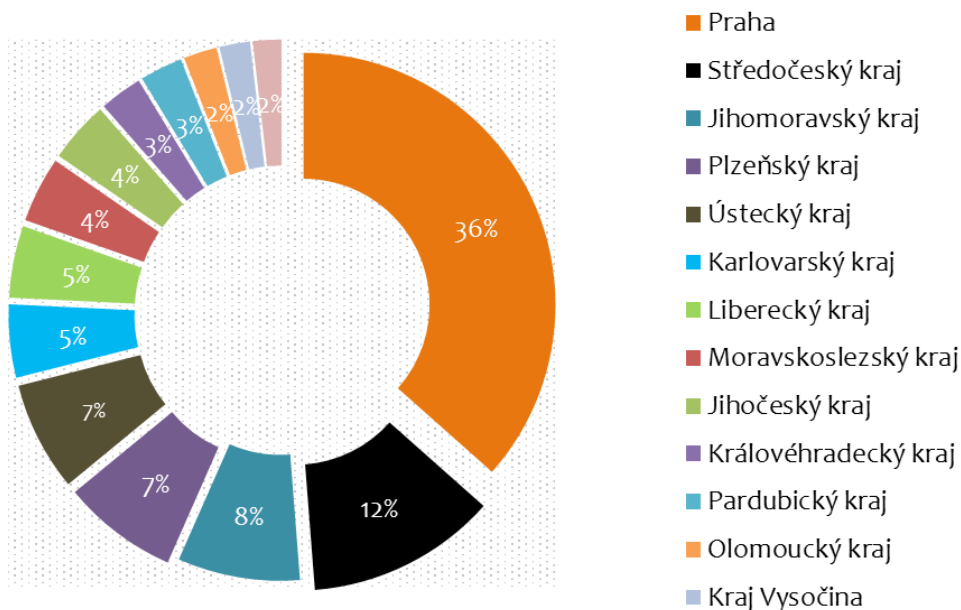
Celkem bylo v základním školství 16 447 dětí s jiným než českým státním občanstvím, z toho 3 775 dětí se slovenským státním občanstvím a 12 702 se státním občanstvím jiných zemí. Zdaleka nejvíce těchto dětí bylo v Praze, jak je vidět z následujícího grafu.

Počet dětí s jiným státním občanstvím v základním školství v krajích ČR

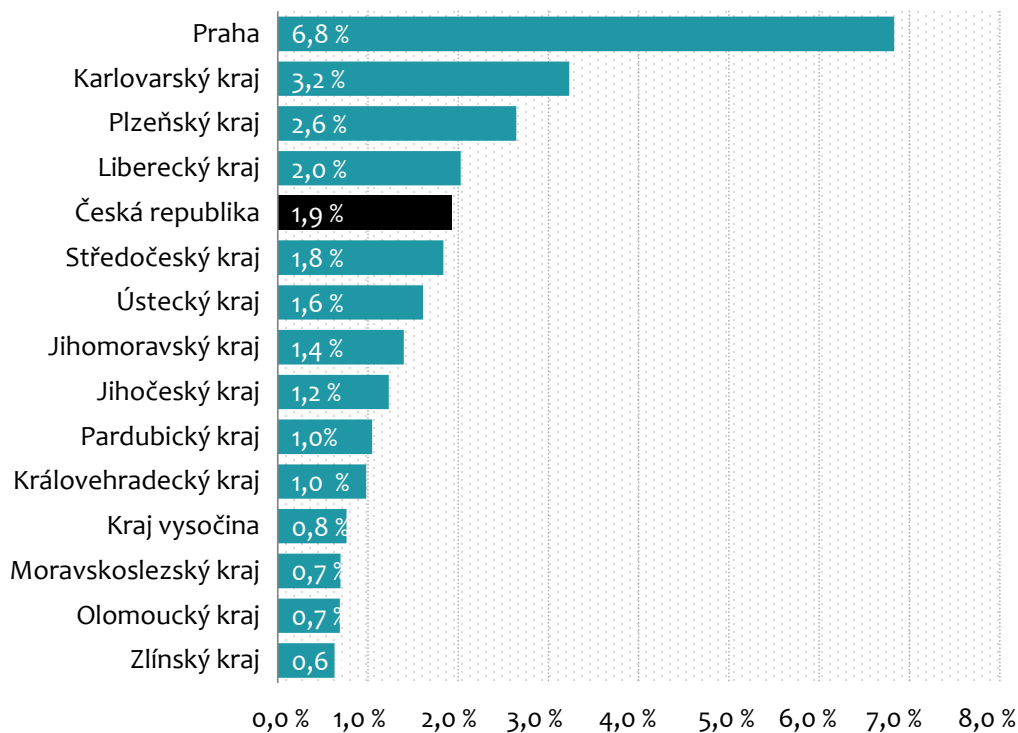
Jak je vidět z následujícího grafu, který zachycuje podíl krajů na celkovém počtu dětí s jiným státním občanstvím v ČR, v základním školství v Praze se vzdělávalo 36 % těchto dětí. V základním školství v Praze a Středočeském kraji se vzdělávala téměř polovina ze všech dětí s jiným než českým státním občanstvím.

Podíl krajů na celkovém počtu dětí s jiným než českým státním občanstvím

Téměř 7 % dětí v základním školství v Praze mělo jiné než české státní občanství, jak je vidět z následujícího grafu, ačkoli v celé ČR to byla necelá 2 %.

Podíl dětí s jiným státním občanstvím na celkovém počtu dětí v základním školství v krajích ČR

2.5.2 MEZINÁRODNÍ OCHRANA – DĚTI SE STATUSEM AZYLANTA ČI ŽADATELE O AZYL

V *Statistické ročenke školství* jsou publikovány počty dětí azylantů nebo žadatelů o azyl v základním školství. Takových dětí bylo v základním školství v ČR 200.³¹

Dalším možným zdrojem dat jsou údaje o počtech nezletilých dětí se statutem žadatele o mezinárodní ochranu, publikované Odborem azylové a imigrační politiky Ministerstva vnitra.³² V roce 2014 bylo celkem podáno 229 nových i opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu u nezletilých dětí. Pokud by byl podíl dětí ve věku povinné školní docházky mezi nezletilými žadateli o azyl stejný jako v případě české populace, bylo by 56 % z těchto dětí, tedy 128, ve věku, kdy navštěvují základní školu.

Celkem lze tedy odhadovat, že je v základním školství v ČR vzděláváno přibližně 200 až 300 dětí se statutem azylanta nebo žadatele o azyl.

2.6 DĚTI SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM PODLE ŠKOLSKÉ MATRIKY

Dítě může být ve školské matrice evidováno jako sociálně znevýhodněné:

1. na základě rozhodnutí ředitele o identifikaci dítěte jako sociálně znevýhodněného v případě dětí sociálně znevýhodněných z důvodu:
  - a. nařízené ústavní výchovy nebo uložené ochranné výchovy;
  - b. postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky;
2. na základě vyjádření školského poradenského zařízení v případě sociálního znevýhodnění z důvodu:
  - a. rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením;
  - b. ohrožení sociálněpatologickými jevy.³³

Celkem je v České republice v rámci školské matriky evidováno pouze 5 584 dětí se sociálním znevýhodněním. Z toho v případě 3 791 dětí se jednalo pouze o děti se sociálním znevýhodněním, v případě 1 506 dětí byla zaznamenána kombinace sociálního znevýhodnění

³¹ STATISTICKÁ ROČENKA ŠKOLSTVÍ 2014/2015 – VÝKONOVÉ UKAZATELE. Tabulka C1.10 Základní vzdělávání – žáci/dívky, cizinci podle druhu pobytu – podle státního občanství. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.

³² MEZINÁRODNÍ OCHRANA V ČESKÉ REPUBLICE. ROČNÍ STATISTICKÝ PŘEHLED. *Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/cs-stat-2014-pdf.aspx>

³³ AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO JARNÍ SBĚR DAT ZE ŠKOLNÍCH MATRIK, PODLE STAVU K 31. 3. 2015. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: https://matrika.uiv.cz/matrikas/HELPY/ZmenyVeVerzi_MAT.pdf

se zdravotním postižením, kombinace sociálního a zdravotního znevýhodnění se vyskytla ve 171 případech, kombinace sociálního znevýhodnění, zdravotního znevýhodnění a zdravotního postižení byla zaznamenána u 116 dětí. Individuální vzdělávací plán z důvodu sociálního znevýhodnění mělo vypracováno 370 dětí.

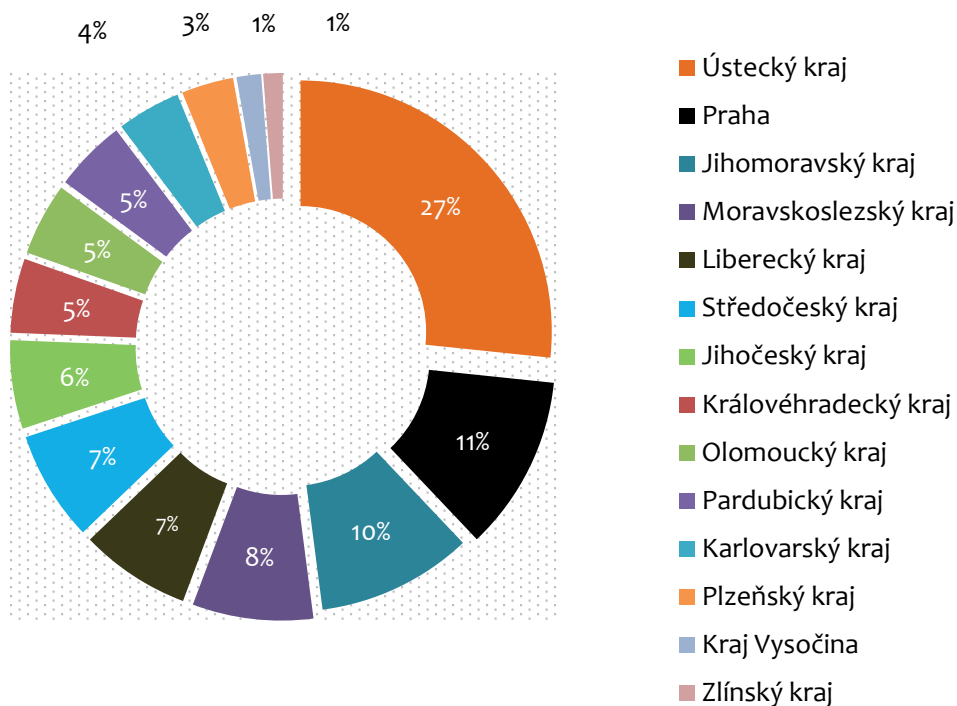
V následujícím grafu jsou zachyceny počty dětí v jednotlivých krajích ČR, které jsou v rámci školské matriky identifikovány jako sociálně znevýhodněné.

Jak je vidět z uvedeného grafu, mezi kraji jsou velmi velké rozdíly v počtech dětí identifikovaných jako sociálně znevýhodněných. V Ústeckém kraji je identifikováno téměř dvacetkrát více dětí se sociálním znevýhodněním než ve Zlínském kraji, kde bylo identifikováno jako sociálně znevýhodněných pouze 70 dětí.

Následující graf zachycuje podíl jednotlivých krajů na celkovém počtu dětí se sociálním znevýhodněním evidovaných pro školské účely.

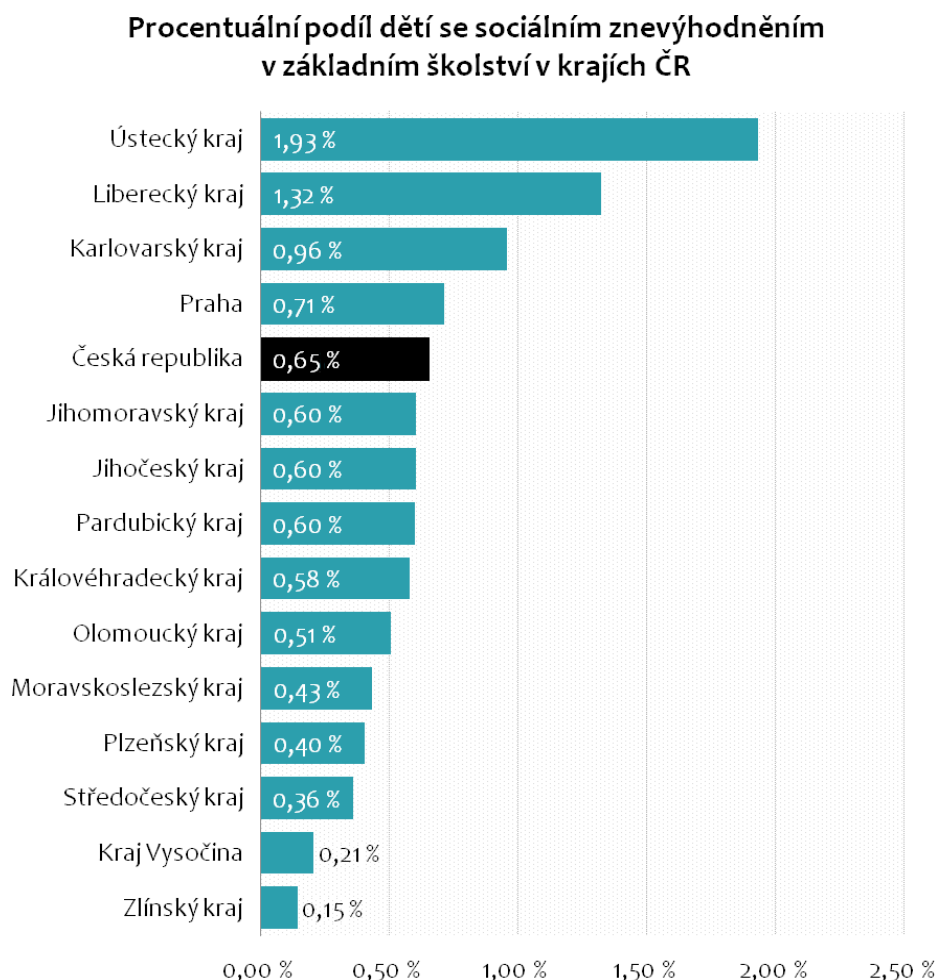
Podíl dětí identifikovaných ve školské matrice jako sociálně znevýhodněných dětí v krajích na celkovém počtu identifikovaných v základním školství v ČR

Více než čtvrtina dětí se sociálním znevýhodněním evidovaných ve školské matrice se nachází v Ústeckém kraji.

Procentuální podíl dětí se sociálním znevýhodněním na celkovém počtu dětí v základním školství v krajích je vidět z následujícího grafu.

Podíl dětí evidovaných ve školské matrice jako sociálně znevýhodněných v Ústeckém kraji byl téměř čtrnáctkrát vyšší než ve Zlínském kraji. Dalším krajem, který ukazuje výrazně nadprůměrný počet dětí se sociálním znevýhodněním evidovaných pro školské účely, je Liberecký kraj.

V případě sociálního znevýhodnění pochopitelně nelze předpokládat přibližně rovnoměrný výskyt napříč kraji, jako je tomu v případě zdravotního postižení a znevýhodnění. Bylo by nicméně možné očekávat, že podíly žáků se sociálním znevýhodněním budou odpovídat sociální potřebnosti krajů, jak byla popsána jednak v podkapitole 2.1 a jak vypadá ve světle zjištění podkapitol 2.2 a 2.3. Výše uvedené podíly dětí se sociálním znevýhodněním v základním školství v krajích podle školské matriky se významně odlišují od sociální potřebnosti krajů – například podíl evidovaných dětí se sociálním znevýhodněním je relativně nízký v Moravskoslezském kraji, ačkoli se jedná o jeden ze sociálně nejpotřebnějších krajů ČR, jak je zřejmé z předcházejících podkapitol.

Na základě provedené analýzy dat ze školské matriky tedy lze říci, že mezi kraji ČR zřejmě existují výrazné rozdíly v postupech identifikace sociálního znevýhodnění školskými poradenskými zařízeními.

Z předcházejících podkapitol je také zřejmé, že počty dětí se sociálním znevýhodněním evidované ve školské matrice jsou neúměrně nízké. Jenom dětí v systému sociálněprávní ochrany dětí (tedy dětí relativně nejvíce ohrožených) je více než 13000, tedy dvaapůlkrát více než dětí se sociálním znevýhodněním evidovaných ve školské matrice.

Z počtů dětí se sociálním znevýhodněním, jak jsou uváděny ve školské matrice, rozhodně nelze vycházet jako z věrohodné informace o tom, jaké jsou skutečné počty sociálně znevýhodněných dětí v základním školství v ČR.

LITERATURA A ZDROJE

Nejvýznamnějším zdrojem dat, z kterého vychází téměř celá 1. kapitola, byla data ze školské matriky obdržena formou datového souboru s anonymizovanými daty o vzdělávání všech dětí s diagnostikovaným zdravotním postižením nebo identifikovaných jako zdravotně či sociálně znevýhodněné děti.

- AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO JARNÍ SBĚR DAT ZE ŠKOLNÍCH MATRIK, PODLE STAVU K 31. 3. 2015. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: https://matrika.uiv.cz/matrikas/HELPHY/ZmenyVeVerzi_MAT.pdf
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. Prezentace z tiskové konference 27. 5. 2015.* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21190/Prezentace_Analyza_SVL_27_5_2015.pdf
- AMNESTY INTERNATIONAL. *Chce to více snahy: Etnická diskriminace romských dětí v českých školách* [online]. 2015 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/download/file/500>
- CO JE TO DISPENZARIZACE? *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/co-je-to-dispenzarizace_3194_1295_1.html
- ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Zpráva z kontrolní činnosti v bývalých zvláštních školách* [online]. 2010 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/6e-4232be-1c17-4ff8-ac72-763a23569109>
- ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Tematická zpráva – postup transformace bývalých zvláštních škol ve školním roce 2011/2012* [online]. 2012 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/641ebe0e-36b3-4ba3-af8f-e5bf939040e2>
- ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Tematická zpráva – Žáci vzdělávání podle RVP ZV – přílohy upravující vzdělávání žáků s LMP* [online]. 2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/9140af7c-eae6-425c-b097-c43938d885c4>
- ESPING-ANDERSEN, Gosta. „Untying The Gordian Knot Of Social Inheritance“. *Research in Social Stratification and Mobility*, 2004. Volume 21, pp. 115–138.
- INFORMACE O VYPLACENÝCH DÁVKÁCH V RESORTU MPSV ČR V BŘEZNU 2015. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21137/davky_brezen_2015.pdf
- KLUSÁČEK, Jan. *Nálepkování dětí diagnózou mentální postižení v České republice*. Čosiv. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <https://www.dropbox.com/s/1ez153t8vw9zc8v/COSIV-analyza-mentalni-postizeni-data-2014.pdf?dl=0>
- KONCEPCE PREVENCE A ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY BEZDOMOVECTVÍ V ČR DO ROKU 2020. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/16893/bezdomovectvi.pdf>

- MAPA SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH NEBO SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝCH ROMSKÝCH LOKALIT V ČR. *GAC pro MPSV* [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/mapa/index-2.html>
- MATĚJŮ, Petr; ŘEHÁKOVÁ, Blanka; SIMONOVÁ, Natalie. „Transition to University under Communism and after Its Demise: The Role of Socio-economic Background in the Transition between Secondary and Tertiary Education in the Czech Republic 1948–1998.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 2003. 39 (3): 301–324.
- MATĚJŮ, Petr; ŘEHÁKOVÁ, Blanka; SIMONOVÁ, Natalie. „The Czech Republic: Structural Growth of Inequality in Access to Higher Education.“ Pp. 374–399 in Y. Shavit, R. Arum, A. Gamoran (eds.). *Stratification in Higher Education: A Comparative Study*. Stanford: Stanford University Press, 2007.
- MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2. dopl. vyd. Praha: Slon – sociologické nakladatelství, 1998, 172 s. ISBN 80-85850-60-5.
- MEZINÁRODNÍ OCHRANA V ČESKÉ REPUBLICE. ROČNÍ STATISTICKÝ PŘEHLED. *Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/cs-stat-2014-pdf.aspx>
- OPERAČNÍ PROGRAM POTRAVINOVÉ A MATERIÁLNÍ POMOCI. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19256/OP_11_12_2014_final.pdf
- PEKÁRKOVÁ, Simona a kol. *Nemoc bezmocných: lehká mentální retardace: analýza inteligentního testu SON-R*. [Praha: Člověk v tísni, 2010], 1 CD-ROM. ISBN 978-80-87456-05-7.
- PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/30603130/160021156c.xlsx/b10b0a3c-7ba6-42f6-a8c9-af7d792aedc1?version=1.1>
- PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, d) Charakteristiky bydlení a vybavenost domácnosti (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/\\$File/160021146d.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029274D/$File/160021146d.xls)
- PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 6 Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí a počtu pracujících členů, e) Subjektivní názory (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/\\$File/160021146e.xls](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40029276D/$File/160021146e.xls)
- PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 14.1 Domácnosti podle krajů – 1. část, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/document-s/10180/30603130/16002115141c.xlsx/e59cfea5-93a8-4100-9880-24d75cb653fc?-version=1.1>
- PŘÍJMY, VÝDAJE A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ. Tab. 14.2 Domácnosti podle krajů – 2. část, c/ Demografické charakteristiky domácnosti a osoby v čele (%). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

- documents/10180/30603130/16002115142c.xlsx/fe8c7fdc-4a43-4bce-82ea-4c3c7d-5f43d0?version=1.1
- INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Podíl nezaměstnaných osob od roku 2005*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady/podil_nezamestnanych_osob_od_roku_2005.xlsx
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013*. Praha, 2014. ISBN 978-80-7421-075-4. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19296/MPSV_rocenka2013_061114.pdf
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Roční výkazy o výkonu sociálně-právní ochrany dětí za rok 2013 v jednotlivých krajích ČR*. Není veřejně přístupné. Vyžádáno od MPSV.
- SIMONOVÁ, Natalie 2009. „Proměny v mezigeneračním přenosu dosaženého vzdělání v České republice v historické perspektivě“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 2009, 45 (2): 291–313.
- SIROVÁTKA, Tomáš a kol. *Příjmová chudoba a materiální deprivace v České republice podle indikátorů EU – vývoj v důsledku krize, fiskální konsolidace a sociální reformy*. Praha: VÚPSV, v.v.i., 2013. 151 s. ISBN 978-80-7416-129-2. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_363.pdf
- STATISTICKÁ ROČENKA ŠKOLSTVÍ 2014/2015 – VÝKONOVÉ UKAZATELE. Tabulka C1.10 Základní vzdělávání – žáci/dívky, cizinci podle druhu pobytu – podle státního občanství. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY. *Činnost zdravotnických zařízení ve vybraných oborech léčebně preventivní péče* [online]. Praha: ÚZIS ČR, 2013 [cit. 2015-03-18]. ISBN 978-80-7472-063-5. Dostupné z: www.uzis.cz/system/files/cinzdrz2012.pdf.
- VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA – 2014. Věkové složení obyvatel k 31.12.2014. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20555901/1300641507.xlsx/7368c6e4-b2c1-4eda-9746-98509c739d32?version=1.3>

Mgr. Jan Klusáček
Ing. Daniel Hrstka

Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v základním školství v ČR 2014
Analýza dostupných statistických dat
Data ze sběru dat do školské matriky, který proběhl v září 2014

Výkonná redaktorka prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
Odpovědná redaktorka Mgr. Jana Kopečková
Technická redakce Mgr. Petr Jančík
Návrh obálky Zdenka Plocrová
Grafické zpracování obálky Jiří Jurečka

Vydala Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.vydavatelstvi.upol.cz
www.e-shop.upol.cz
vup@upol.cz

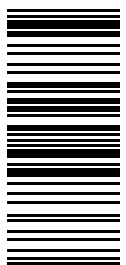
1. vydání
Olomouc 2015
Ediční řada – Ostatní odborné publikace

ISBN 978-80-244-4737-7

Neprodejná publikace

VUP 2015/0443

ISBN 978-80-244-4737-7

Nositel projektu:
UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLOMOUCI

Partner projektu:
ČLOVĚK V TÍSNI
O.P.S.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ